

H O T Ă R Â R E
pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerinţele tehnice şi administrative privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora, autorizarea organizaţiilor şi personalului cu atribuţii în domeniu, precum şi cerinţele pentru autorităţile competente

nr. 461 din 19.08.2026

Monitorul Oficial nr.444-447/513 din 11.09.2026

* * *

UE

În temeiul art.20 alin.(5) din Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.95-104, art.189), cu modificările ulterioare, Guvernul

HOTĂRĂŞTE:

Prezenta hotărâre transpune:

- Regulamentul delegat (UE) 2024/1107 al Comisiei din 13 martie 2024 de completare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European şi al Consiliului prin stabilirea unor norme detaliate privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora şi autorizarea organizaţiilor şi personalului cu atribuţii în domeniu, CELEX: 32024R1107, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene Seria L din 23 mai 2024;

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1109 al Comisiei din 10 aprilie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2018/1139 al Parlamentului European şi al Consiliului în ceea ce priveşte cerinţele pentru autoritatea competentă şi procedurile administrative pentru certificarea, supravegherea şi asigurarea respectării cerinţelor privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2023/203, CELEX: 32024R1109, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene Seria L din 23 mai 2024.

1. Se aprobă Regulamentul cu privire la cerinţele tehnice şi administrative privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora, autorizarea organizaţiilor şi personalului cu atribuţii în domeniu, precum şi cerinţele pentru autorităţile competente (se anexează).

2. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Infrastructurii şi Dezvoltării Regionale.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la expirarea termenului de 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi se abrogă la data intrării în vigoare a Tratatului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

PRIM-MINISTRU **Vasile TOFAN**

Contrasemnează:
Viceprim-ministru, ministrul infrastructurii şi dezvoltării regionale Vladimir Bolea

Nr.461. Chişinău, 19 august 2026.

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului
nr.461 din 19 august 2026

REGULAMENT
cu privire la cerinţele tehnice şi administrative privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora, autorizarea organizaţiilor şi personalului cu atribuţii în domeniu, precum şi cerinţele pentru autorităţile competente

Capitolul I
DISPOZIŢII GENERALE

1. Regulamentul cu privire la cerinţele tehnice şi administrative privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora, autorizarea organizaţiilor şi personalului cu atribuţii în domeniu, precum şi cerinţele pentru autorităţile competente (denumit în continuare *Regulament*) stabileşte:

1.1. cerinţele tehnice şi procedurile administrative pentru a asigura continuitatea navigabilităţii sistemelor de aeronave fără pilot la bord (denumite în continuare *UAS*), inclusiv a oricărei componente destinate instalării pe acestea, în cazul în care aeronava fără pilot la bord este sau va fi înmatriculată în Republica Moldova şi este destinată operării în categoria „specifice”, astfel cum este definită la pct.7-12 din Regulamentul privind normele şi procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.949/2022, iar pentru aeronava fără pilot la bord a fost sau va fi emis un certificat de navigabilitate sau un certificat de navigabilitate restrictiv;

1.2. normele şi procedurile care sunt aplicate de către autorităţile competente pentru evaluarea conformităţii cu cerinţele detaliate privind continuitatea navigabilităţii.

2. În sensul Regulamentului, se aplică următoarele noţiuni:

2.1. *componentă* – orice motor, elice sau parte a aeronavei fără pilot la bord sau orice element al unităţii de control şi monitorizare;

2.2. *continuitatea navigabilităţii* – toate procesele care asigură că, în orice etapă a perioadei sale de funcţionare, sistemul de aeronave fără pilot la bord este conform cu cerinţele de navigabilitate aplicabile şi poate fi operat în siguranţă;

2.3. *inspecţie premergătoare zborului* – inspecţie efectuată înaintea zborului pentru a asigura că aeronava fără pilot la bord este aptă pentru zborul respectiv;

2.4. *instalarea unităţii de control şi monitorizare (CMU)* – procesul de integrare a elementelor unităţii de control şi monitorizare într-un mediu fizic eligibil în acest scop în conformitate cu un set de instrucţiuni de instalare şi testare, astfel încât unitatea de control şi monitorizare instalată să poată fi utilizată pentru operarea unei aeronave fără pilot la bord;

2.5. *întreţinere* – una dintre activităţile următoare sau o combinaţie a lor: revizie, reparaţie, inspecţie, înlocuire, modificare sau remedierea defectelor unui sistem de aeronave fără pilot la bord sau a unei componente a sistemului, cu excepţia inspecţiei premergătoare zborului;

2.6. *organizaţie* – persoană fizică şi/sau persoană juridică sau o parte din aceasta. O astfel de organizaţie poate avea mai multe sedii pe teritoriul sau în afara Republicii Moldova;

2.7. *personal de certificare* – personalul responsabil de certificarea întreţinerii la finalizarea acesteia;

2.8. *sarcină de întreţinere critică* – sarcină de întreţinere sau orice perturbare a unui sistem sau a oricărui component al unui sistem de aeronave fără pilot la bord, a unui motor sau a unei elice care, în cazul producerii unei erori în timpul execuţiei, ar putea pune direct în pericol siguranţa zborului;

2.9. *sediu principal de activitate* – sediul central sau sediul principal înregistrat al organizaţiei din cadrul căruia se exercită funcţiile financiare principale şi controlul operaţional al activităţilor vizate de Regulament;

2.10. *sistem de aeronave fără pilot la bord (UAS)* – aeronavă fără pilot la bord, astfel cum este definită la pct.3 din Regulamentul privind normele şi procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.949/2022, şi unitatea sa de control şi monitorizare;

2.11. *unitate de control şi monitorizare* – echipamentele pentru controlul de la distanţă al aeronavelor fără pilot la bord, adică orice instrument, echipament, mecanism, aparat, dispozitiv auxiliar, software sau accesoriu necesar pentru operarea în siguranţă a unei aeronave fără pilot la bord, care nu constituie o piesă şi care nu este transportat la bordul respectivei aeronave fără pilot la bord.

Capitolul II
CERINŢELE PENTRU AUTORITATEA COMPETENTĂ

3. În sensul prezentului Regulament, autoritatea competentă responsabilă de îndeplinirea sarcinilor de certificare, de supraveghere şi de asigurare a respectării normelor în conformitate cu prezentul Regulament şi cu Regulamentul privind normele şi procedurile de operarea aeronavelor fără pilot la bord, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.949/2022, este Autoritatea Aeronautică Civilă (denumită în continuare *AAC*).

4. Sistemele de administrare şi de management ale AAC respectă cerinţele privind continuitatea navigabilităţii prevăzute în Partea AR.UAS din anexa nr.1 la prezentul Regulament.

5. În cazul în care este necesar ca AAC să implice mai multe entităţi pentru îndeplinirea sarcinilor de certificare, de supraveghere şi de asigurare a respectării normelor în conformitate cu prezentul Regulament, trebuie îndeplinite următoarele cerinţe:

5.1. domeniile de competenţă ale fiecărei entităţi se definesc clar, mai ales sub raportul responsabilităţilor şi al limitărilor geografice;

5.2. între aceste entităţi se stabileşte o coordonare pentru a se asigura îndeplinirea eficace a sarcinilor de certificare, de supraveghere şi de asigurare a respectării normelor în domeniile lor de competenţă respective.

6. În cazul în care este necesar să se îndeplinească sarcini de certificare, de supraveghere sau de asigurare a respectării normelor în conformitate cu prezentul Regulament, AAC este împuternicită:

6.1. să examineze evidenţele, datele, procedurile şi orice alte materiale relevante pentru îndeplinirea sarcinilor de certificare, de supraveghere sau de asigurare a respectării normelor în conformitate cu prezentul Regulament;

6.2. să facă copii după astfel de evidenţe, date, proceduri şi alte materiale relevante pentru îndeplinirea sarcinilor de certificare, de supraveghere sau de asigurare a respectării normelor în conformitate cu prezentul Regulament sau să ia extrase din ele;

6.3. să solicite explicaţii orale la faţa locului din partea oricărui membru al personalului respectivelor organizaţii;

6.4. să aibă acces la spaţiile de lucru, locurile de operare sau mijloacele de transport relevante;

6.5. să efectueze audituri, investigaţii, evaluări, inspecţii, inclusiv inspecţii inopinante, în privinţa organizaţiilor respective;

6.6. să întreprindă sau să iniţieze măsuri de executare, după caz.

7. Competenţele menţionate la pct.6 se exercită în conformitate cu cadrul normativ naţional pe domeniu.

Capitolul III
CERINŢELE ÎN MATERIE DE CONTINUITATE A NAVIGABILITĂŢII

8. Continuitatea navigabilităţii UAS menţionată la pct.1 şi a componentelor destinate instalării pe acestea se asigură în conformitate cu Cerinţele tehnice şi administrative de continuitate a navigabilităţii pentru sistemele de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora, partea ML.UAS, prevăzute în anexa nr.2 la Regulament.

9. Prin derogare de la prevederile pct.8, continuitatea navigabilităţii UAS menţionată la pct.1 pentru care s-a emis o autorizaţie de zbor este asigurată pe baza acordurilor specifice privind continuitatea navigabilităţii, definite în condiţiile de zbor aprobate în autorizaţia de zbor emisă în conformitate cu capitolul P din anexa nr.1 la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024.

Capitolul IV
APROBĂRI PENTRU ORGANIZAŢIILE CARE PARTICIPĂ LA CONTINUITATEA NAVIGABILITĂŢII UAS

10. O organizaţie care este implicată în continuitatea navigabilităţii UAS menţionată la pct.1 şi a componentelor destinate instalării pe acestea, inclusiv întreţinerea acestora, trebuie să respecte Cerinţele tehnice şi administrative privind Organizaţiile de Navigabilitate Combinată pentru sistemele de aeronave fără pilot la bord Partea CAO.UAS, prevăzute în anexa nr.3 la prezentul Regulament, şi să obţină certificatul de autorizare aferent de la AAC.

11. Personalul de certificare este calificat în conformitate cu Cerinţele tehnice şi administrative privind Organizaţiile de Navigabilitate Combinată pentru sistemele de aeronave fără pilot la bord, partea CAO.UAS, prevăzute în anexa nr.3 la prezentul Regulament.

Anexa nr.1
la Regulamentul cu privire la cerinţele tehnice şi administrative
privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate
de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora,
şi autorizarea organizaţiilor, personalului cu atribuţii în domeniu,

precum şi cerinţele pentru autorităţile competente

CONTINUITATEA NAVIGABILITĂŢII UAS – CERINŢE PENTRU AUTORITATEA COMPETENTĂ [PARTEA AR.UAS]

SUBPARTEA GEN
CERINŢE GENERALE

AR.UAS.GEN.005 Domeniul de aplicare

Prezenta anexă stabileşte condiţiile pentru îndeplinirea sarcinilor de certificare, de supraveghere şi de asigurare a respectării cerinţelor, precum şi cerinţele privind sistemul administrativ şi de management care trebuie îndeplinite de către autoritatea competentă, care, în sensul prezentei anexe, este Autoritatea Aeronautică Civilă (denumită în continuare *AAC*).

AR.UAS.GEN.010 Autoritatea competentă

În sensul prezentei anexe, AAC este responsabilă:

(a) de supravegherea continuităţii navigabilităţii aeronavelor individuale şi pentru eliberarea certificatelor de evaluare a navigabilităţii înmatriculate în Republica Moldova. De asemenea, AAC este responsabilă de supravegherea continuităţii navigabilităţii unităţii de control şi monitorizare (denumită în continuare *CMU*) în măsura în care aceasta se aplică aeronavelor fără pilot (denumite în continuare *UA*) înregistrate în Republica Moldova;

(b) de supravegherea unei organizaţii, astfel cum se specifică în Regulamentul cu privire cerinţele tehnice şi administrative privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora, autorizarea organizaţiilor şi personalului cu atribuţii în domeniu, precum şi cerinţele pentru autorităţile competente (denumit în continuare *Regulament*):

(i) pentru organizaţiile care au sediul principal de activitate în Republica Moldova; sau

(ii) pentru organizaţiile care au sediul principal de activitate în afara Republicii Moldova – autoritatea competentă este Agenţia Uniunii Europene pentru Siguranţa Aviaţiei (denumită în continuare *AESA – European Union Aviation Safety Agency*)./p>

AR.UAS.GEN.115 Documentaţia de supraveghere

AAC pune la dispoziţia personalului relevant toate actele legislative, standardele, normele, publicaţiile tehnice şi documentele conexe pentru ca acesta să îşi execute sarcinile şi responsabilităţile sale.

AR.UAS.GEN.120 Mijloace acceptabile de punere în conformitate – AMC

(a) AAC elaborează mijloace acceptabile de punere în conformitate (denumite în continuare *AMC (Acceptable Means of Compliance)*), care pot fi utilizate pentru a stabili conformitatea cu Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017.

(b) Pentru a se stabili conformitatea cu Regulamentul, se pot utiliza şi mijloace alternative de punere în conformitate (denumite în contninuare *AltMoc (alternative means of compliance)*).

(c) AAC informează AESA cu privire la orice AltMoc pe care le utilizează organizaţiile aflate sub supravegherea lor sau ele însele pentru a stabili conformitatea cu Regulamentul.

AR.UAS.GEN.125 Informarea

(a) AAC informează organul central de specialitate în domeniul aviaţiei civile în cazul oricăror probleme semnificative legate de punerea în aplicare a Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 şi a actelor sale de punere în aplicare în termen de 30 de zile de la data la care AAC a luat cunoştinţă cu problemele.

(b) Fără a aduce atingere reglementării aeronautice civile – Regulamentul privind raportarea, analiza şi acţiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviaţie civilă, aprobat prin Ordinul ministrului economiei şi infrastructurii nr.119/2020, AAC furnizează Biroului de investigare a accidentelor şi incidentelor în transporturi cât mai curând posibil informaţiile semnificative din punctul de vedere al siguranţei care decurg din rapoartele cu privire la evenimentele stocate în baza sa de date naţională, în conformitate cu pct.24^1 din Regulamentul sus-menţionat.

(c) AAC furnizează Agenţiei pentru Securitatea Cibernetică (denumită în continuare *ASC*) informaţiile semnificative din punctul de vedere al siguranţei, care decurg din rapoartele privind securitatea informaţiilor pe care le-a primit în temeiul punctului CAO.UAS.102 litera (b) din anexa nr.3 partea CAO.UAS la Regulament.

AR.UAS.GEN.135 Reacţia imediată la o problemă de siguranţă

(a) Fără a aduce atingere reglementării aeronautice civile – Regulamentul privind raportarea, analiza şi acţiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviaţie civilă, aprobat prin Ordinul ministrului economiei şi infrastructurii nr.119/2020, AAC implementează un sistem pentru a colecta, a analiza şi a difuza în mod corespunzător informaţiile privind siguranţa.

(b) AAC implementează un sistem pentru a analiza în mod corespunzător orice informaţie relevantă privind siguranţa pe care a primit-o şi pentru a transmite, fără întârzieri nejustificate, autorităţilor relevante ale statului din care face parte organizaţia, toate informaţiile, inclusiv recomandările sau acţiunile corective care trebuie realizate, necesare pentru ca acestea să reacţioneze în timp util la o problemă de siguranţă ce implică UAS, componente ale UAS, persoane sau organizaţii care fac obiectul Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017.

(c) La primirea informaţiilor menţionate la literele (a) şi (b), AAC întreprinde măsuri adecvate pentru soluţionarea problemei de siguranţă.

(d) AAC notifică imediat măsurile întreprinse, în temeiul literei (c), tuturor persoanelor sau organizaţiilor care trebuie să le respecte, în conformitate cu Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017. După caz, AAC notifică aceste măsuri AESA.

AR.UAS.GEN.135A Reacţia imediată la un incident sau la o vulnerabilitate în materie de securitate a informaţiilor cu impact asupra siguranţei aviaţiei

(a) Fără a aduce atingere reglementării aeronautice civile – Regulamentul privind raportarea, analiza şi acţiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviaţie civilă, aprobat prin Ordinul ministrului economiei şi infrastructurii nr.119/2020, AAC implementează un sistem de colectare, analiză şi difuzare corespunzătoare a informaţiilor referitoare la incidentele de securitate a informaţiilor şi la vulnerabilităţile cu impact potenţial asupra siguranţei aviaţiei raportate de organizaţii. Aceste activităţi se desfăşoară în coordonare cu orice altă autoritate relevantă responsabilă de securitatea informaţiilor sau securitatea cibernetică, pentru a se spori coordonarea şi compatibilitatea sistemelor de raportare.

(b) AAC implementează un sistem pentru analizarea corespunzătoare a oricăror informaţii relevante semnificative din punctul de vedere al siguranţei primite în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.125 litera (c) şi pentru furnizarea, fără întârzieri nejustificate către statele din care

face parte organizaţia, a oricăror informaţii, inclusiv recomandări sau măsuri corective de întreprins, necesare pentru ca acestea să reacţioneze în timp util la un incident sau o vulnerabilitate în materie de securitate a informaţiilor cu impact potenţial asupra siguranţei aviaţiei care implică UAS, componente ale UAS, persoane sau organizaţii care fac obiectul dispoziţiilor Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017.

(c) La primirea informaţiilor menţionate la literele (a) şi (b), AAC întreprinde măsuri adecvate pentru abordarea impactului potenţial al incidentului sau al vulnerabilităţii în materie de securitate a informaţiilor asupra siguranţei aviaţiei.

(d) Măsurile întreprinse în conformitate cu litera (c) se notifică imediat tuturor persoanelor sau organizaţiilor care trebuie să le respecte în conformitate cu Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017. AAC, după caz, notifică aceste măsuri AESA, şi, în cazul în care sunt necesare acţiuni combinate, autorităţilor competente ale celorlalte state din care face parte organizaţia.

AR.UAS.GEN.200 Sistemul de management

(a) AAC instituie şi menţine un sistem de management care cuprinde cel puţin:

1. politici şi proceduri documentate care să descrie cum este organizat acest sistem şi care sunt mijloacele şi metodele prin care el obţine conformitatea cu Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017. Procedurile se ţin la zi şi servesc ca documente de lucru fundamentale în cadrul AAC, pentru toate sarcinile aferente;

2. suficient personal pentru a-şi executa sarcinile şi a-şi îndeplini responsabilităţile. Se instituie un sistem de planificare a disponibilităţii personalului care să asigure îndeplinirea corespunzătoare a tuturor sarcinilor;

3. personal calificat pentru executarea sarcinilor care îi sunt atribuite, care deţine experienţa şi cunoştinţele necesare şi care beneficiază de formare iniţială şi periodică care să îi asigure competenţa continuă;

4. dotări şi spaţii de birouri adecvate pentru executarea sarcinilor atribuite;

5. o funcţie de monitorizare a conformităţii sistemului de management cu cerinţele relevante şi a gradului de adecvare al procedurilor, inclusiv instituirea unui proces de audit intern şi a unui proces de management al riscurilor în materie de siguranţă; monitorizarea conformităţii trebuie să includă un sistem de transmitere a constatărilor auditului către cadrele superioare de conducere ale AAC în vederea asigurării implementării unor acţiuni corective, după caz;

6. o persoană sau un grup de persoane care au responsabilitatea în faţa conducerii superioare a autorităţii competente, AAC, pentru funcţia de monitorizare a conformităţii.

(b) Pentru fiecare domeniu al activităţii sale, inclusiv pentru sistemul de management, AAC atribuie unei sau mai multor persoane răspunderea generală pentru gestionarea sarcinii sau sarcinilor relevante.

(c) AAC instituie proceduri pentru participarea la schimbul reciproc al tuturor informaţiilor şi asistenţei necesare cu alte autorităţi competente vizate, inclusiv privind următoarele:

1. toate constatările semnalate şi acţiunile subsecvente întreprinse ca urmare a supravegherii persoanelor şi organizaţiilor care desfăşoară activităţi pe teritoriul Republicii Moldova, dar care sunt certificate de către autorităţile competente ale altui stat;

2. informaţiile care decurg din raportarea obligatorie şi voluntară a evenimentelor, astfel cum se prevede la punctul CAO.UAS.120 din anexa nr.3 partea CAO.UAS la Regulament.

(d) Procedurile legate de sistemul de management şi modificările acestora trebuie puse la dispoziţia AESA pentru standardizare.

(e) Suplimentar faţă de cerinţele de la litera (a), sistemul de management instituit şi menţinut de către AAC trebuie să respecte prevederile din anexa nr.1 partea IS.AR la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor referitoare la managementul riscurilor în materie de securitate a informaţiilor cu impact potenţial asupra siguranţei aviaţiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.722/2025, pentru a asigura managementul corespunzător al riscurilor în materie de securitate a informaţiilor care pot avea un impact asupra siguranţei aviaţiei.

AR.UAS.GEN.205 Atribuirea sarcinilor

(a) AAC poate atribui entităţilor calificate sarcini legate de certificarea iniţială sau de supravegherea continuă a organizaţiilor care fac obiectul Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017. Atunci când atribuie sarcini, AAC se asigură că:

1. dispune de un sistem pentru evaluarea iniţială şi continuă a conformării entităţii calificate cu Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017; respectivul sistem şi rezultatele evaluării se documentează;

2. a încheiat un acord scris cu entitatea calificată, aprobat de către ambele părţi la nivelul de conducere corespunzător, care stipulează:

(i) sarcinile de executat;

(ii) declaraţiile, rapoartele şi înscrisurile care trebuie furnizate;

(iii) condiţiile tehnice care trebuie îndeplinite la executarea unor astfel de sarcini;

(iv) acoperirea răspunderii asociate;

(v) protecţia acordată informaţiilor obţinute în cursul executării unor astfel de sarcini.

(b) AAC se asigură că procesul de audit intern şi procesul de management al riscurilor de siguranţă instituite în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.200 litera (a) subpunctul 5 acoperă toate sarcinile de certificare şi de supraveghere continuă îndeplinite de către entitatea calificată în numele său.

(c) Pentru certificarea şi supravegherea conformităţii organizaţiei cu punctul CAO.UAS.102 din anexa nr.3 partea CAO.UAS la Regulament, AAC poate atribui sarcini entităţilor calificate în conformitate cu litera (a) sau oricărei autorităţi relevante responsabile de securitatea informaţiilor sau de securitatea cibernetică; atunci când atribuie sarcini, AAC se asigură că:

1. toate aspectele legate de siguranţa aviaţiei sunt coordonate şi luate în considerare de către entitatea calificată sau de către autoritatea relevantă;

2. rezultatele activităţilor de certificare şi de supraveghere desfăşurate de entitatea calificată sau de autoritatea relevantă sunt integrate în dosarele generale de certificare şi de supraveghere ale organizaţiei;

3. propriul sistem de management al securităţii informaţiilor, instituit în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.200 litera (e), acoperă toate sarcinile de certificare şi de supraveghere continuă efectuate în numele său.

AR.UAS.GEN.210 Modificări aduse sistemului de management

(a) AAC dispune de un sistem pentru identificarea schimbărilor care îi afectează capacitatea de a-şi executa sarcinile şi responsabilităţile care îi revin, cum sunt stabilite în Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017, care asigură faptul că sistemul său de management rămâne adecvat şi eficace.

(b) AAC îşi actualizează în timp util sistemul de management, pentru a reflecta toate modificările aduse Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017, astfel încât să asigure implementarea eficace a acestui sistem.

(c) AAC notifică organului central de specialitate în domeniul aviaţiei civile toate schimbările care îi afectează capacitatea de a-şi îndeplini responsabilităţile care îi revin, astfel cum sunt stabilite în Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 şi de actele sale de punere în aplicare.

AR.UAS.GEN.220 Păstrarea evidenţelor

(a) AAC instituie un sistem de păstrare a evidenţelor care să permită stocarea adecvată, accesibilitatea şi trasabilitatea fiabilă a următoarelor elemente:

1. politicile şi procedurile documentate ale sistemului de management;

2. pregătirea, calificările şi autorizările personalului său;

3. atribuirea sarcinilor, cuprinzând elementele impuse de punctul AR.UAS.GEN.205, precum şi detaliile sarcinilor atribuite;

4. procesele de certificare şi supravegherea continuă a organizaţiilor certificate, inclusiv:

(i) cererea de obţinere a certificatului de organizaţie;

(ii) programul de supraveghere continuă al autorităţii competente, incluzând toate evaluările şi evidenţele auditurilor şi inspecţiilor;

(iii) certificatul organizaţiei, inclusiv toate modificările aduse acestuia;

(iv) programul de supraveghere, care să conţină datele la care trebuie efectuate auditurile, precum şi datele la care acestea au fost efectuate;

(v) toată corespondenţa oficială;

(vi) recomandări pentru eliberarea sau prelungirea unui certificat, detalii privind constatările formulate şi acţiunile întreprinse de către organizaţii pentru a le încheia, inclusiv data încheierii, derogări, acţiuni de asigurare a respectării normelor şi observaţii;

(vii) orice rapoarte de evaluare, de audit şi de inspecţie, întocmite de o altă autoritate competentă în temeiul punctului AR.UAS.GEN.300 litera (d);

(viii) toate memoriile de prezentare sau manualele organizaţiei şi orice modificări aduse acestora;

(ix) orice alte documente aprobate de către AAC;

5. în ceea ce priveşte UAS aflate sub supravegherea autorităţii competente, procesul de supraveghere a UAS, inclusiv:

(i) certificatul de navigabilitate al UA;

(ii) CEN-urile;

(iii) rapoartele rezultate în urma evaluărilor navigabilităţii efectuate de însăşi AAC;

(iv) întreaga corespondenţă relevantă referitoare la UAS;

(v) informaţiile privind orice derogare sau măsură de executare;

(vi) orice document aprobat de către AAC în conformitate cu prezenta anexă;

6. documentele care justifică utilizarea unor AltMoc;

7. informaţiile privind siguranţa, furnizate în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.125, şi măsurile subsecvente;

8. utilizarea dispoziţiilor de salvgardare şi de flexibilitate în conformitate cu prevederile cadrului normativ naţional.

(b) AAC păstrează o listă cu toate certificatele de organizaţie pe care le-a eliberat.

(c) Toate evidenţele menţionate la literele (a) şi (b) se păstrează timp de minimum 5 ani, sub rezerva legislaţiei aplicabile privind protecţia datelor cu caracter personal, cu excepţia evidenţelor menţionate la litera (a) subpunctul 5, care se păstrează timp de 3 ani după ce aeronava fără pilot la bord a fost definitiv retrasă din registrul naţional.

(d) Toate evidenţele menţionate la literele (a) şi (b) se pun, la cerere, la dispoziţia autorităţii competente a unui alt stat sau AESA, după caz.

AR.UAS.GEN.300 Principii de supraveghere

(a) AAC verifică:

1. conformitatea cu cerinţele aplicabile organizaţiilor sau UAS înainte de eliberarea unui certificat, a unei aprobări sau a unei autorizaţii, după caz;

2. conformitatea continuă cu cerinţele aplicabile ale organizaţiilor pe care le-a certificat;

3. conformitatea continuă cu cerinţele aplicabile UAS aflate sub supravegherea sa;

4. implementarea măsurilor de siguranţă adecvate impuse în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.135 literele (c) şi (d).

(b) Această verificare trebuie:

1. să fie susţinută de documentaţia concepută anume pentru a furniza personalului care este responsabil de supraveghere îndrumări privind exercitarea funcţiilor sale;

2. să furnizeze organizaţiilor în cauză rezultatele activităţilor de supraveghere;

3. să se bazeze pe evaluări, audituri, inspecţii şi anchete, precum şi, dacă se dovedeşte necesar, pe inspecţii inopinate;

4. să furnizeze dovezile necesare în cazul în care trebuie întreprinse măsuri suplimentare, inclusiv măsurile prevăzute la punctele AR.UAS.GEN.350 şi AR.UAS.GEN.351.

(c) AAC trebuie să stabilească sfera supravegherii definită la literele (a) şi (b)), ţinând seama de rezultatele activităţilor de supraveghere anterioare şi de priorităţile în materie de siguranţă.

(d) În cazul în care infrastructurile unei organizaţii sunt situate în mai multe state, AAC, potrivit punctului AR.UAS.GEN.010, poate aproba ca sarcinile de supraveghere să fie executate de către autoritatea sau autorităţile competente ale acelui stat în care sunt situate respectivele infrastructuri. Orice organizaţie care face obiectul unei astfel de aprobări trebuie să fie informată cu privire la existenţa şi la sfera de aplicare ale acesteia.

(e) Pentru orice activitate de supraveghere desfăşurată în infrastructuri situate într-un alt stat decât cel în care organizaţia îşi are sediul principal de activitate, AAC, potrivit punctului AR.UAS.GEN.010, informează autoritatea competentă din statul respectiv înainte de a efectua orice audit sau inspecţie la faţa locului în infrastructurile respective.

(f) AAC colectează şi prelucrează toate informaţiile considerate necesare pentru desfăşurarea activităţilor de supraveghere.

AR.UAS.GEN.305 Programul de supraveghere – organizaţii

(a) AAC instituie şi menţine un program de supraveghere care cuprinde activităţile de supraveghere prevăzute la punctul AR.UAS.GEN.300.

(b) Pentru organizaţiile care sunt certificate de către AAC, programul de supraveghere se elaborează ţinând cont de natura specifică a organizaţiei, de complexitatea activităţilor sale, de rezultatele activităţilor anterioare de certificare sau de supraveghere, sau ambele, şi se bazează pe evaluarea riscurilor asociate. Acesta include, în cadrul fiecărui ciclu de planificare a supravegherii, următoarele elemente:

1. evaluări, audituri şi inspecţii, inclusiv, după caz:

(i) audituri ale proceselor;

(ii) audituri de produse dintr-un eşantion relevant de aeronave gestionate de organizaţie sau auditurile operaţiunilor de întreţinere efectuate de organizaţie ori ambele, după caz;

(iii) eşantionarea evaluărilor navigabilităţii efectuate;

(iv) inspecţii inopinate;

2. întâlniri stabilite între managerul responsabil şi AAC, pentru a se asigura că ambele părţi rămân informate cu privire la toate aspectele importante.

(c) Pentru organizaţiile care sunt certificate de către AAC, ciclul de planificare a supravegherii nu depăşeşte 24 de luni.

(d) Ciclul de planificare a supravegherii poate fi scurtat dacă există dovezi că performanţa în materie de siguranţă a organizaţiei a scăzut.

(e) Programul de supraveghere trebuie să includă evidenţe ale datelor la care trebuie să aibă loc evaluări, audituri, inspecţii şi reuniuni şi ale datelor la care s-au derulat efectiv respectivele evaluări, audituri, inspecţii şi reuniuni.

(f) La finalizarea fiecărui ciclu de planificare a supravegherii, AAC întocmeşte un raport de recomandare referitor la menţinerea aprobării care reflectă rezultatele supravegherii.

AR.UAS.GEN.310 Procedura de certificare iniţială – organizaţii

(a) La primirea unei cereri din partea unei organizaţii prin care se solicită eliberarea iniţială a unui certificat, AAC verifică dacă organizaţia îndeplineşte cerinţele aplicabile.

(b) Cel puţin o dată în timpul investigaţiei pentru certificarea iniţială se convoacă o reuniune cu persoana cu funcţie de răspundere a organizaţiei, pentru a se garanta faptul că persoana respectivă îşi înţelege rolul şi responsabilitatea.

(c) AAC înregistrează toate constatările emise, acţiunile de încheiere, precum şi recomandările pentru eliberarea certificatului.

(d) AAC confirmă în scris organizaţiei toate constatările făcute în cursul verificării. Pentru certificarea iniţială, AAC eliberează certificatul, dacă toate acţiunile corective impuse în urma constatărilor au fost efectuate într-un mod considerat satisfăcător.

(e) Dacă a constatat că organizaţia respectă cerinţele aplicabile, AAC:

1. eliberează certificatul în conformitate cu apendicele la prezenta anexă;

2. aprobă oficial manualul organizaţiei.

(f) Numărul de referinţă al certificatului se înscrie pe certificatul organizaţiei, în modul prevăzut de către AAC.

(g) Certificatul se eliberează pe o durată nelimitată. Privilegiile şi sfera activităţilor pe care organizaţia este autorizată să le desfăşoare, inclusiv orice limitări aplicabile, sunt indicate în condiţiile de aprobare anexate la certificat.

(h) Pentru a permite organizaţiei să pună în aplicare modificări fără o aprobare prealabilă din partea autorităţii competente, în conformitate cu punctul CAO.UAS.105 din anexa nr.3 partea CAO.UAS la Regulament, AAC aprobă procedura relevantă din manualul organizaţiei, care stabileşte domeniul de aplicare al acestor modificări şi descrie modul în care aceste modificări trebuie gestionate şi notificate AAC.

AR.UAS.GEN.330 Schimbări – organizaţii

(a) La primirea unei cereri de efectuare a unei schimbări care necesită o aprobare prealabilă, AAC verifică dacă organizaţia îndeplineşte cerinţele aplicabile înainte de a da respectiva aprobare.

(b) AAC stabileşte condiţiile în care organizaţia îşi poate desfăşura activitatea pe durata schimbării, cu excepţia cazului în care constată că certificatul organizaţiei trebuie să fie suspendat.

(c) Dacă a constatat că organizaţia respectă cerinţele aplicabile, AAC aprobă schimbarea.

(d) Fără a aduce atingere niciunei măsuri de executare suplimentare, dacă organizaţia efectuează schimbări care necesită o aprobare prealabilă fără să fi primit respectiva aprobare din

partea AAC în conformitate cu litera (c), AAC stabileşte necesitatea de a suspenda, a limita sau a revoca certificatul organizaţiei.

(e) Pentru schimbări care nu necesită aprobare prealabilă, AAC include evaluarea acestor schimbări în cadrul supravegherii continue, pe care o efectuează în conformitate cu principiile stabilite la punctul AR.UAS.GEN.300. În cazul în care se constată o neconformitate, AAC notifică organizaţiei, solicită efectuarea schimbărilor suplimentare şi acţionează în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.350.

AR.UAS.GEN.350 Constatări, acţiuni corective şi observaţii – organizaţii

(a) AAC trebuie să dispună de un sistem de analiză a constatărilor pentru a stabili semnificaţia acestora din punctul de vedere al siguranţei.

(b) O constatare de nivelul 1 este emisă de către AAC în cazul în care se depistează orice neconformitate semnificativă cu cerinţele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017, cu procedurile şi manualele organizaţiei sau cu certificatul organizaţiei, inclusiv cu condiţiile aprobării, care reduce nivelul de siguranţă sau periclitează grav siguranţa zborului.

Constatările de nivelul 1 includ, de asemenea:

1. orice neacordare a accesului AAC la instalaţiile organizaţiei menţionate la punctul CAO.UAS.112 din anexa nr.3 partea CAO.UAS la Regulament, în timpul programului normal de funcţionare şi după 2 cereri scrise;

2. obţinerea certificatului organizaţiei sau menţinerea valabilităţii acestuia prin falsificarea documentelor justificative prezentate;

3. orice dovadă a unor practici neregulamentare sau a utilizării frauduloase a certificatului organizaţiei;

4. lipsa unui cadru de conducere care să poată fi tras la răspundere.

(c) O constatare de nivelul 2 este emisă de către AAC în cazul în care se constată orice neconformitate cu cerinţele aplicabile din Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 şi din actele sale de punere în aplicare, cu procedurile şi manualele organizaţiei sau cu certificatul organizaţiei, inclusiv cu condiţiile de autorizare, care nu este clasificată drept constatare de nivelul 1.

(d) Când se face o constatare în cadrul supravegherii sau prin orice alte mijloace, AAC, fără a aduce atingere niciunei măsuri suplimentare impuse de Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 şi din actele sale de punere în aplicare, comunică respectiva constatare în scris organizaţiei şi solicită acţiuni corective pentru soluţionarea neconformităţii identificate. Dacă o constatare de nivelul 1 se referă direct la o UA sau la o CMU, AAC informează autoritatea competentă menţionată la punctul AR.UAS.GEN.010, dacă este diferită de autoritatea competentă care formulează constatarea.

1. În cazul în care există constatări de nivelul 1, AAC întreprinde măsuri imediate şi adecvate pentru a interzice sau pentru a limita activităţile organizaţiei respective şi, dacă este cazul, întreprinde măsuri în vederea revocării certificatului sau în vederea suspendării ori a limitării complete sau parţiale a acesteia, în funcţie de amploarea constatării de nivelul 1, până când organizaţia efectuează cu succes acţiuni corective.

2. În cazul constatărilor de nivelul 2, AAC întreprinde următoarele măsuri:

(i) acordă organizaţiei un termen pentru implementarea planului de acţiuni corective corespunzător naturii constatării şi care, iniţial, nu depăşeşte, în niciun caz, trei luni. Termenul curge de la data comunicării scrise a constatării adresate organizaţiei. La sfârşitul acestei perioade şi în funcţie de natura constatării, AAC poate prelungi perioada de 3 luni;

(ii) evaluează planul de acţiuni corective propus de către organizaţie şi, dacă evaluarea concluzionează că acesta este suficient pentru a soluţiona neconformitatea, îl acceptă.

3. În cazul în care organizaţia nu depune planul de acţiuni corective acceptabil sau nu execută acţiunile corective în termenul acceptat iniţial sau prelungit ulterior de către AAC, constatarea se transformă în constatare de nivelul 1 şi se întreprind măsurile prevăzute la litera (d) subpunctul 1.

4. AAC ţine evidenţa tuturor constatărilor pe care le-a făcut sau care i-au fost comunicate în conformitate cu litera (e) şi, după caz, a măsurilor de executare pe care le-a aplicat, precum şi a tuturor acţiunilor corective şi a datelor de încheiere a acţiunii pentru toate constatările.

(e) Fără a aduce atingere niciunei măsuri de executare suplimentare, în cazul în care AAC efectuează sarcinile de supraveghere în conformitate cu dispoziţiile de la punctul AR.UAS.GEN.300 litera (d), identifică orice neconformitate din partea unei organizaţii certificate de autoritatea competentă a altui stat sau de AESA, aceasta informează respectiva autoritate competentă şi indică nivelul constatării.

(f) AAC poate emite observaţii pentru oricare dintre următoarele cazuri care nu necesită constatare de nivelurile 1 sau 2:

1. pentru orice element a cărui performanţă a fost evaluată ca fiind ineficace;

2. în cazul în care s-a constatat că un element are potenţialul de a cauza o neconformitate în temeiul literei (b) sau (c);

3. în cazul în care sugestiile sau îmbunătăţirile prezintă interes pentru performanţa generală a organizaţiei.

Observaţiile emise în temeiul prezentei litere sunt comunicate în scris organizaţiei şi înregistrate în evidenţele AAC.

AR.UAS.GEN.351 Constatări şi acţiuni corective – UAS

(a) AAC trebuie să dispună de un sistem de analiză a constatărilor, pentru a stabili semnificaţia acestora din punctul de vedere al siguranţei.

(b) O constatare de nivelul 1 este orice constatare a unei neconformităţi semnificative a UAS cu cerinţele din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament, care reduce nivelul de siguranţă sau pune grav în pericol siguranţa zborului.

(c) O constatare de nivelul 2 este orice constatare a unei neconformităţi a UAS cu cerinţele din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament, care nu este clasificată drept constatare de nivelul 1.

(d) În cazul în care, în cursul inspecţiilor aeronavelor sau prin alte mijloace, se constată că UAS nu respectă cerinţele din Anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament, precum şi cerinţele pentru autorităţile competente, AAC:

1. pentru constatările de nivelul 1, solicită imediat un plan de acţiuni corective care să includă corecţiile care trebuie efectuate înaintea oricărui nou zbor şi, dacă este cazul, revocă sau suspendă orice certificat de evaluare a navigabilităţii (denumit în continuare *CEN*); şi

2. pentru constatările de nivelul 2, solicită un plan de acţiuni corective corespunzător naturii constatării.

AR.UAS.GEN.355 Suspendarea, limitarea şi revocarea unui certificat

AAC:

(a) suspendă un certificat în cazul în care consideră că există motive întemeiate pentru ca o astfel de acţiune să fie necesară cu scopul de a preveni o ameninţare credibilă la adresa siguranţei aeronavelor fără pilot la bord;

(b) suspendă, revocă sau limitează un certificat, dacă o astfel de acţiune este necesară în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.350 sau cu punctul AR.UAS.GEN.351;

(c) suspendă sau limitează, integral sau parţial, un certificat al organizaţiei, în cazul în care circumstanţe neprevăzute, aflate în afara controlului AAC, îi împiedică pe inspectorii săi să îşi îndeplinească responsabilităţile de supraveghere în cursul ciclului de planificare a supravegherii.

SUBPARTEA CAW
NAVIGABILITATEA UAS

AR.UAS.CAW.005 Domeniul de aplicare

Prezenta subparte stabileşte cerinţele pe care trebuie să le îndeplinească AAC atunci când îşi execută sarcinile care îi revin în ceea ce priveşte supravegherea continuităţii navigabilităţii UAS, precum şi eliberarea certificatelor de evaluare a navigabilităţii.

AR.UAS.CAW.303 Controlul continuităţii navigabilităţii UAS

(a) AAC elaborează un program de supraveghere, urmând o abordare bazată pe riscuri, pentru a monitoriza starea de navigabilitate a flotei de UA din registrul său, precum şi a CMU.

(b) Programul de supraveghere cuprinde audituri de produs ale UA şi CMU, efectuate prin eşantionare, şi acoperă toate aspectele principalelor elemente de risc ale navigabilităţii.

(c) Auditul de produs eşantionează standardele de navigabilitate atinse, pe baza cerinţelor aplicabile, şi identifică fiecare constatare.

(d) Orice constatare identificată trebuie clasificată în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.351 şi confirmată în scris persoanei sau organizaţiei responsabile, în conformitate cu punctul ML.UAS.201 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

(e) AAC înregistrează toate constatările şi acţiunile de închidere a constatărilor.

(f) În cazul în care, în timpul unui astfel de audit, se constată nerespectarea prezentei anexe sau a altor anexe, constatarea se tratează astfel cum se specifică în anexa relevantă.

(g) Dacă este necesar, pentru a garanta întreprinderea unor măsuri de executare corespunzătoare, AAC face schimb de informaţii cu alte autorităţi competente cu privire la orice neconformităţi constatate în conformitate cu litera (f).

AR.UAS.CAW.902 Evaluarea navigabilităţii efectuată de AAC

(a) Atunci când AAC efectuează evaluarea navigabilităţii şi eliberează CEN (formularul 15d al AAC) prevăzut în apendicele nr.2 la anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament, precum şi cerinţele pentru autorităţile competente, AAC efectuează o evaluare a navigabilităţii în conformitate cu punctul ML.UAS.903 din anexa nr.2 partea ML.UAS la prezentul Regulament.

(b) AAC trebuie să dispună de personal de evaluare a navigabilităţii pentru a efectua evaluări ale navigabilităţii. Acest personal trebuie să respecte toate cerinţele de mai jos:

1. să fi dobândit cel puţin 3 ani de experienţă în domeniul continuităţii navigabilităţii;
2. să fi obţinut o diplomă sau o licenţă în domeniul aeronautic sau o calificare echivalentă;
3. să fi beneficiat de formare corespunzătoare în domeniul întreţinerii aeronavelor;
4. să deţină o poziţie care îl autorizează să semneze în numele AAC.

Contrar dispoziţiilor de la litera (b) subpunctele 1-4, cerinţa enunţată la litera (b) subpunctul 2 poate fi înlocuită cu 3 ani de experienţă în domeniul continuităţii navigabilităţii, în plus faţă de cei necesari conform literei (b) subpunctul 1.

(c) AAC ţine evidenţa întregului personal de evaluare a navigabilităţii, această evidenţă incluzând detalii privind toate calificările corespunzătoare deţinute şi un rezumat al experienţei şi pregătirii pertinente în domeniul managementului continuităţii navigabilităţii.

(d) În timpul efectuării evaluării navigabilităţii, AAC trebuie să aibă acces la datele aplicabile, cum ar fi cele specificate la punctele ML.UAS.305 şi ML.UAS.401 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

(e) Personalul care efectuează evaluarea navigabilităţii emite un CEN (formularul 15d al AAC) prevăzut în apendicele nr.2 la anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament, după finalizarea reuşită a evaluării navigabilităţii.

(f) De fiecare dată când împrejurările arată existenţa unei potenţiale ameninţări la adresa siguranţei, AAC însăşi efectuează evaluarea navigabilităţii şi eliberează CEN.

Apendice
la anexa nr.1
„Continuitatea navigabilităţii UAS – cerinţe
pentru autoritatea competentă [PARTEA AR.UAS]”

Certificatul conform părţii CAO.UAS – Formularul 3-CAO.UAS al AAC

(a) În cadrul claselor şi categoriilor de autorizare stabilite de către AAC, domeniul de activitate specificat în manualul organizaţiei defineşte limitele exacte ale autorizării sale. De aceea, este esenţial ca toate clasele şi categoriile de autorizare să fie compatibile cu domeniul de activitate al organizaţiei.

(b) O calificare UAS, în legătură cu privilegiile de întreţinere a UA sau a CMU, înseamnă că organizaţia conformă cu partea CAO.UAS poate, în conformitate cu sfera lucrărilor specificate în manualul organizaţiei, să efectueze lucrări de întreţinere pe UA, pe CMU sau pe ambele. O astfel de organizaţie poate efectua, de asemenea, operaţiuni de întreţinere a componentelor (inclusiv a motoarelor) în conformitate cu datele de întreţinere ale UA sau CMU sau, dacă AAC convine astfel, în conformitate cu datele de întreţinere a componentelor, numai atâta timp cât astfel de componente sunt montate pe UA sau pe CMU. Cu toate acestea, o astfel de organizaţie poate demonta temporar o componentă pentru întreţinere, în vederea îmbunătăţirii accesului la respectiva componentă, cu excepţia cazurilor în care o astfel de demontare presupune efectuarea unor lucrări de întreţinere suplimentare pe care organizaţia nu este autorizată să le efectueze. Demontarea unei componente pentru întreţinere de către organizaţia de întreţinere calificată UAS face obiectul unei proceduri de control adecvate prevăzute în manualul organizaţiei.

În cadrul unei calificări UAS, organizaţia conformă cu partea CAO.UAS poate fi, de asemenea, autorizată, în conformitate cu sfera lucrărilor specificate în manualul organizaţiei, să instaleze CMU, să facă managementul continuităţii navigabilităţii UAS, să efectueze evaluări ale navigabilităţii şi să elibereze autorizaţii de zbor.

(c) Calificarea pentru motoare complete (cu turbină, cu piston, electrice sau altele) înseamnă că organizaţia conformă cu partea CAO.UAS poate efectua lucrări de întreţinere asupra unui motor şi asupra componentelor motorului neinstalate, în conformitate cu datele de întreţinere a motorului sau, cu acordul AAC, în conformitate cu datele de întreţinere a componentelor, doar în cazul în care respectivele componente sunt montate pe motor. Cu toate acestea, o astfel de organizaţie cu calificare pentru motoare poate demonta temporar o componentă pentru întreţinere, pentru a

îmbunătăţi accesul la respectiva componentă, cu excepţia cazurilor în care o astfel de demontare presupune efectuarea unor lucrări de întreţinere suplimentare pe care organizaţia nu este autorizată să le efectueze. O organizaţie cu calificare pentru motoare poate, de asemenea, să efectueze întreţinerea unui motor instalat în timpul întreţinerii UA, sub rezerva unei proceduri de control specificate în manualul organizaţiei, care trebuie aprobată de către AAC.

(d) O calificare pentru componente, alta decât calificarea pentru motoare complete, înseamnă că organizaţia conformă cu partea CAO.UAS poate efectua operaţiuni de întreţinere a componentelor neinstalate (cu excepţia motoarelor complete) destinate montării pe UA, pe motor sau pe CMU. Organizaţia respectivă poate, de asemenea, să efectueze operaţiuni de întreţinere a unei componente instalate (alta decât motoarele complete) în timpul întreţinerii UA, a CMU sau la o unitate care asigură întreţinerea motoarelor, sub rezerva unei proceduri de control specificate în manualul organizaţiei, care trebuie aprobată de către AAC.

(e) Calificarea pentru încercare nedistructivă (denumită în continuare *NDT*) este o calificare distinctă, nu neapărat legată de o UA, de un motor sau de o altă componentă anume. Calificarea pentru NDT este necesară doar pentru o organizaţie conformă cu partea CAO.UAS care efectuează controlul nedistructiv ca pe o sarcină specială pentru o altă organizaţie. O organizaţie conformă cu partea CAO.UAS, căreia i s-a aprobat o calificare pentru UAS, motoare sau componente, poate efectua NDT pe produse şi componente pe care le are în întreţinere, sub rezerva manualului organizaţiei care conţine proceduri NDT, fără a fi necesară deţinerea unei calificări NDT.

REPUBLICA MOLDOVA

CERTIFICAT DE ORGANIZAŢIE
cu privilegii combinate în domeniu de navigabilitate

Referinţă: [CODUL STATULUI].CAO.UAS.[XXXX]

În temeiul Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 şi al Regulamentului cu privire la cerinţele tehnice şi administrative privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora, autorizarea organizaţiilor şi personalului cu atribuţii în domeniu, precum şi cerinţele pentru autorităţile competente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.461/2026 , sub rezerva condiţiilor specificate mai jos, [AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ] certifică prin prezenta că:

[DENUMIREA ORGANIZAŢIEI AUTORIZATE ŞI ADRESA],

în calitate de organizaţie conformă cu partea CAO.UAS potrivit Regulamentului cu privire cerinţele tehnice şi administrative privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora, autorizarea organizaţiilor şi personalului cu atribuţii în domeniu, precum şi cerinţele pentru autorităţile competente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.461/2026.

CONDIŢII:

(a) Prezenta autorizare se limitează la ceea ce se specifică în condiţiile de autorizare anexate şi în secţiunea „Sfera lucrărilor” din manualul organizaţiei menţionat în Regulamentului cu privire la cerinţele tehnice şi administrative privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora, autorizarea organizaţiilor şi personalului cu atribuţii în domeniu, precum şi cerinţele pentru autorităţile competente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.461/2026.

(b) Această autorizare necesită respectarea procedurilor specificate în manualul organizaţiei.

(c) Prezenta autorizare este valabilă atât timp cât organizaţia autorizată în conformitate cu Regulamentul cu privire la cerinţele tehnice şi administrative privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără

pilot la bord şi a componentelor acestora, autorizarea organizaţiilor şi personalului cu atribuţii în domeniu, precum şi cerinţele pentru autorităţile competente, respectă dispoziţiile din anexa nr.3 (partea CAO.UAS) la Regulament.

(d) În cazul în care organizaţia autorizată în conformitate cu partea CAO.UAS subcontractează prestarea de servicii uneia sau mai multor organizaţii, prezenta autorizaţie rămâne valabilă, cu condiţia ca organizaţia (organizaţiile) respectivă (respective) să îndeplinească obligaţiile contractuale aplicabile.

(e) Sub rezerva respectării condiţiilor de mai sus, prezenta autorizaţie rămâne valabilă pe o durată nelimitată, cu excepţia cazului în care autorizaţia a făcut anterior obiectul renunţării, substituirii, suspendării sau revocării.

Data eliberării iniţiale a certificatului de autorizare: _____

Data prezentei revizuiri a certificatului de autorizare: _____

Revizuire nr. _____

Semnătura: _____

Pentru Autoritatea Aeronautică Civilă

Formularul 3-CAO al AAC – versiunea 1

	ORGANIZAŢIA CONFORMĂ CU PARTEA CAO.UAS **CONDIŢII DE APROBARE** Referinţă: [CODUL STATULUI)].CAO.UAS.XXXX Organizaţie: [DENUMIREA ORGANIZAŢIEI AUTORIZATE ŞI ADRESA]			
	CLASA	**CATEGORIA**	**PRIVILEGII** *(Selectaţi după caz)*	
	UAS (*se elimină, după caz, dacă organizaţia nu este autorizată*)	UAS (*se elimină, după caz, dacă organizaţia nu este autorizată*)	□ întreţinerea UA □ întreţinerea CMU □ instalarea de CMU □ managementul continuităţii navigabilităţii □ evaluarea navigabilităţii □ autorizaţie de zbor	
	COMPONENTE (*se elimină, după caz, dacă organizaţia nu este autorizată*)	Motor complet (*se elimină, după caz, dacă organizaţia nu este autorizată*)	□ întreţinere	
		Componente, altele decât motoarele complete *(se elimină, după caz, dacă organizaţia nu este autorizată)*		
	SERVICII SPECIALIZATE (*se elimină, după caz, dacă organizaţia nu este autorizată*)	Încercare nedistructivă (NDT) (*se elimină, după caz, dacă organizaţia nu este autorizată*)	□ NDT	
	Lista organizaţiei (organizaţiilor) subcontractate care execută sarcini de continuitate a navigabilităţii			
Aceste condiţii de aprobare se limitează la UAS, la componentele UAS şi la activităţile specificate în secţiunea „Sfera lucrărilor” din manualul organizaţiei.				

Referinţa manualului organizaţiei: _____ Data eliberării iniţiale a manualului organizaţiei: _____ Data ultimei revizuiri aprobate: _____ Revizuire nr. _____ Semnătura: _____
Pentru Autoritatea Aeronautică Civilă:
Formularul 3-CAO al AAC – versiunea 1

Anexa nr.2
la Regulamentul cu privire la cerinţele tehnice şi administrative privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora, şi autorizarea organizaţiilor, personalului cu atribuţii în domeniu precum şi cerinţele pentru autorităţile competente

CERINŢE TEHNICE ŞI ADMINISTRATIVE de continuitate a navigabilităţii pentru sistemele de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora

Partea ML.UAS

ML.UAS.1

(a) În sensul prezentei anexe, *autoritate competentă* înseamnă autoritatea specificată la punctul AR.UAS.GEN.010 litera (a) din anexa nr.1 partea AR.UAS la Regulamentul cu privire la cerinţele tehnice şi administrative privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora, autorizarea organizaţiilor şi personalului cu atribuţii în domeniu, precum şi cerinţele pentru autorităţile competente (denumit în continuare *Regulament*).

(b) În sensul prezentei anexe, *proprietarul aeronavelor fără pilot* înseamnă oricare dintre următoarele:

1. proprietarul înregistrat al care poate fi însuşi operatorul sistemelor de aeronave fără pilot la bord (denumite în continuare *UAS*);

2. operatorul UAS este locatarul aeronavelor fără pilot (denumite în continuare *UA*), cu condiţia aplicării punctului ML.UAS.201 litera (b).

Subpartea A
GENERALITĂŢI

ML.UAS.101 Domeniu de aplicare

Prezenta anexă stabileşte măsurile pe care trebuie să le întreprindă persoanele şi organizaţiile pentru a se asigura că UAS care desfăşoară operaţiuni din categoria „specifice”, astfel cum este definită în Regulamentul privind normele şi procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.949/2022, şi pentru care unei UA i s-a emis sau i se va elibera un certificat de navigabilitate în conformitate cu pct.16 din Regulamentul sus- menţionat, îndeplineşte condiţiile de navigabilitate. Aceasta precizează, de asemenea, condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească persoanele sau organizaţiile implicate în sarcinile legate de navigabilitatea respectivului UAS.

Subpartea B
RĂSPUNDERE

ML.UAS.201 Responsabilităţi

(a) Proprietarul UA este responsabil de continuitatea navigabilităţii UAS şi se asigură că niciun zbor nu are loc decât dacă sunt îndeplinite toate cerinţele următoare:

1. UAS este menţinut în stare de navigabilitate;

2. orice echipament operaţional şi de urgenţă montat pe UAS este instalat corect şi se află în stare de funcţionare sau, în cazul în care echipamentul respectiv nu se află în stare de funcţionare, este identificat clar ca atare;

3. certificatul de navigabilitate UA este valabil.

(b) Prin derogare de la litera (a), în cazul în care UA este închiriată, răspunderea prevăzută la litera (a) se aplică locatarului, cu condiţia ca acesta să fie identificat în documentul de înregistrare al UA sau ca un astfel de transfer al răspunderii să fie detaliat în contractul de închiriere.

(c) Orice persoană sau organizaţie care efectuează întreţinerea UAS şi a componentelor acestuia este responsabilă de sarcinile de întreţinere efectuate.

(d) Operatorul UAS este responsabil de realizarea satisfăcătoare a inspecţiei premergătoare zborului. Persoana care efectuează inspecţia respectivă în numele operatorului UAS este calificată în acest scop. Inspecţia premergătoare zborului nu trebuie să fie efectuată de o organizaţie de întreţinere autorizată sau de personal de certificare.

(e) În plus faţă de cerinţele prevăzute la litera (a), proprietarul UA se asigură că:

ML.UAS 1. sarcinile asociate managementului continuităţii navigabilităţii UAS sunt îndeplinite de către o organizaţie care este autorizată în conformitate cu anexa nr.3 partea CAO.UAS la Regulament şi îşi are sediul principal pe un teritoriu căruia i se aplică tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte.

În cazul în care o organizaţie conformă cu partea CAO.UAS la Regulament este contractată de către proprietarul UA în ceea ce priveşte executarea sarcinilor respective, se încheie un contract scris în conformitate cu apendicele nr.1. Organizaţia contractată sus-menţionată îşi asumă responsabilitatea pentru îndeplinirea corespunzătoare a sarcinilor respective;

2. cu excepţia cazului în care se prevede altfel în subpartea E, întreţinerea UAS şi a componentelor pentru instalarea acestora este efectuată de către o organizaţie care este autorizată în conformitate cu anexa nr.3 partea CAO.UAS la Regulament şi îşi are sediul principal pe un teritoriu în care se aplică tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte.

(f) Pentru a stabili dacă UAS respectă cerinţele prezentei anexe, proprietarul UA se asigură că accesul la UAS şi la evidenţele UAS este acordat oricărei persoane autorizate de Autoritatea Aeronautică Civilă (denumită în continuare *AAC*).

Subpartea C
CONTINUITATEA NAVIGABILITĂŢII

ML.UAS.301 Sarcini de continuitate a navigabilităţii

Continuitatea navigabilităţii UAS şi buna funcţionare a echipamentelor operaţionale şi de urgenţă sunt asigurate de:

(a) efectuarea inspecţiilor UA prealabile zborului;

(b) efectuarea întreţinerii neprogramate şi remedierea defectelor (inclusiv a avariilor) în conformitate cu datele specificate la punctele ML.UAS.401 şi ML.UAS.304, după caz, ţinând seama de lista echipamentului minim (denumită în continuare *MEL*) şi de lista derogărilor de configuraţie (denumită în continuare *CDL*), atunci când acestea există;

(c) realizarea tuturor operaţiunilor de întreţinere programate în conformitate cu programul de întreţinere UAS menţionat la punctul ML.UAS.302;

(d) respectarea oricăror elemente aplicabile dintre următoarele:

1. directive de navigabilitate (denumite în continuare *AD*) aplicabile;

2. cerinţele operaţionale cu impact asupra continuităţii navigabilităţii;

3. cerinţele de continuitate a navigabilităţii impuse de AAC;

4. măsuri aplicabile impuse de AAC ca reacţie imediată la o problemă de siguranţă;

(e) efectuarea modificărilor şi reparaţiilor în conformitate cu punctul ML.UAS.304;

(f) zboruri de control de întreţinere (denumite în continuare *MCF*), în cazul în care este necesar;

(g) disponibilitatea fişei de masă şi centraj care reflectă configuraţia actuală UA, în cazul în care aceste informaţii sunt furnizate de către producătorul UA.

ML.UAS.302 Programul de întreţinere a UAS

(a) Întreţinerea programată a UAS se organizează în conformitate cu un program de întreţinere a UAS.

(b) Programul de întreţinere a UAS şi orice modificări ulterioare ale acestuia trebuie să fie aprobate de către organizaţia menţionată în partea CAO.UAS care este responsabilă cu managementul continuităţii navigabilităţii UAS.

(c) Programul de întreţinere a UAS trebuie să respecte:

1. informaţiile obligatorii privind continuitatea navigabilităţii, cum ar fi AD-urile repetitive, secţiunea privind limitările de navigabilitate (denumită în continuare *ALS*) din instrucţiunile pentru continuitatea navigabilităţii (denumite în continuare *ICA*) şi cerinţele specifice de întreţinere cuprinse în fişa de date a certificatului de omologare de tip (denumită în continuare *TCDS*);

2. ICA eliberate de titularul aprobării de proiect (denumit în continuare *DAH*);

(d) Fără a aduce atingere literei (c) subpunctul 1, prin derogare de la litera (c) subpunctul (2), programul de întreţinere a UAS se poate abate de la ICA, pe baza datelor obţinute în urma evaluărilor efectuate în conformitate cu litera (f).

(e) Programul de întreţinere a UAS trebuie să ia în considerare configuraţia UAS, precum şi tipul şi particularităţile operaţiunilor.

(f) Programul de întreţinere a UAS este revizuit cel puţin o dată pe an, pentru a i se evalua eficacitatea, luând în considerare în acelaşi timp ICA noi sau modificate.

ML.UAS.303 Directive de navigabilitate (AD)

Orice AD aplicabilă trebuie aplicată în conformitate cu cerinţele respectivei AD, cu excepţia cazului în care se prevede altfel de către AAC.

ML.UAS.304 Modificări şi reparaţii

(a) Orice avarie a unui UAS sau a unei componente pentru instalarea acestuia trebuie evaluată înainte de a fi reparată.

(b) Efectuarea modificărilor şi reparaţiilor la un UAS sau a componentelor sale necesită ca aceste modificări şi reparaţii să fie:

1. aprobate de către AAC; sau

2. aprobate de o organizaţie de proiectare care respectă prevederile din anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024; sau

3. incluse în cerinţele de la punctul 21.A.90B sau de la punctul 21.A.431B din anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024.

ML.UAS.305 UAS Sistemul de evidenţă a continuităţii navigabilităţii UAS

(a) Pentru fiecare UAS, astfel cum este identificat prin tipul şi numărul de serie ale unităţii de înregistrare, control şi monitorizare (denumită în continuare *CMU*) a UA, se instituie un sistem de evidenţă a informaţiilor privind continuitatea navigabilităţii UAS. Acest sistem este utilizat de către pilotul la distanţă şi de către persoana sau persoanele implicate în continuitatea navigabilităţii UAS.

(b) Sistemul de evidenţă a continuităţii navigabilităţii UAS înregistrează următoarele elemente:

1. data intrării şi utilizarea totală corespunzătoare în parametrul sau parametrii relevanţi pentru UAS (de exemplu, ore de zbor, ora calendaristică sau ciclurile);

2. detalii privind lucrările de întreţinere efectuate asupra UAS, în special toate certificatele de punere în serviciu prevăzute la punctele ML.UAS.801 sau ML.UAS.803;

3. detalii privind instalarea unei CMU, în special certificatul de punere în serviciu (denumit în continuare *CRS*) prevăzut la punctul ML.UAS.805, în cazul în care o astfel de instalare este prescrisă de titularul aprobării de proiect (denumit în ccontinuare *DAH*);

4. dovezi care să confirme îndeplinirea satisfăcătoare a inspecţiei UA prealabile zborului;

5. informaţii considerate necesare pentru a asigura siguranţa continuă a zborurilor;

6. fişa actuală de masă şi centraj, în cazul în care aceste informaţii sunt furnizate de către producătorul UA;

7. orice alte date necesare pentru a demonstra conformitatea cu litera (g).

(c) În ceea ce priveşte componentele care fac obiectul unor limitări de navigabilitate, în plus faţă de documentul de punere autorizată în serviciu (formularul 1 al AAC sau un document echivalent), în sistemul de evidenţă se introduc următoarele informaţii:

1. desemnarea şi identificarea componentei sau componentelor;

2. tipul, numărul de serie şi înregistrarea, după caz, a UA, a CMU sau a componentei pe care a fost montată componenta respectivă, împreună cu o trimitere la evidenţele de întreţinere relevante pentru instalarea şi îndepărtarea acesteia;

3. data intrării şi utilizarea totală cumulată a componentei corespunzătoare, în parametrul sau parametrii relevanţi pentru componenta respectivă;

(d) Fiecare înscriere se face cât mai curând posibil după finalizarea sarcinii, astfel încât să ofere pilotului la distanţă un statut actualizat.

(e) Toate înregistrările înscrise în evidenţele referitoare la menţinerea navigabilităţii UAS trebuie să fie clare şi precise. În cazul în care este necesar să se corecteze o înregistrare, corectura se face astfel încât care să permită să se vadă în mod clar înregistrarea iniţială.

(f) Sistemul de evidenţă include înregistrări pentru UA, CMU şi, după caz, pentru componentele care fac obiectul unor limitări de navigabilitate.

(g) Sistemul de evidenţă a continuităţii navigabilităţii UAS trebuie să poată să furnizeze:

1. situaţia actuală a AD-urilor şi măsurile dispuse de AAC ca reacţie imediată la o problemă de siguranţă;

2. situaţia actuală a modificărilor şi a reparaţiilor;

3. stadiul actual al conformităţii cu programul de întreţinere a UAS;

4. starea actuală a componentelor care fac obiectul unor limitări de navigabilitate;

5. lista actuală a lucrărilor de întreţinere amânate.

(h) Înregistrările se păstrează pe duratele specificate mai jos:

1. pentru înregistrările menţionate la litera (b) subpunctele (2) şi (3), până în momentul în care informaţiile conţinute în evidenţe sunt înlocuite cu informaţii noi, echivalente ca domeniu de aplicare şi detaliu, dar nu înainte de 36 de luni de la data la care a fost efectuată întreţinerea sau, după caz, instalarea CMU;

2. pentru înregistrările menţionate la litera (b) subpunctele (1) şi (7) şi litera (c), timp de cel puţin 12 luni după retragerea definitivă din exploatare a UAS sau a componentei;

3. pentru înregistrările menţionate la litera (b) subpunctele 4-6, cel puţin 36 de luni de la introducerea în sistemul de evidenţe;

4. dacă nu sunt înlocuite, înregistrările menţionate la litera (h) subpunctul (1) se păstrează timp de 12 luni după ce UA sau CMU a fost retrasă definitiv din exploatare.

ML.UAS.307 Transferul înregistrărilor referitoare la continuitatea navigabilităţii UAS

(a) În cazul în care o UA este transferată permanent de la un proprietar la altul, se transferă, de asemenea, înregistrările relevante privind continuitatea navigabilităţii menţionate la punctul ML.UAS.305.

(b) În cazul în care proprietarul UA contractează sarcini de management al continuităţii navigabilităţii unei organizaţii conforme cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS la Regulament, proprietarul UA se asigură că înregistrările privind continuitatea navigabilităţii menţionate la punctul ML.UAS.305 sunt transferate organizaţiei contractate.

(c) Duratele de păstrare a înregistrărilor prevăzute la punctul ML.UAS.305 litera (h) continuă să se aplice noului proprietar sau organizaţiei conforme cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS la Regulament.

Subpartea D
STANDARDE DE ÎNTREŢINERE

ML.UAS.401 Date de întreţinere

(a) Întreţinerea UAS necesită utilizarea şi respectarea datelor de întreţinere aplicabile în prezent.

(b) În sensul prezentei anexe, *date de întreţinere aplicabile* înseamnă oricare dintre următoarele:

1. orice cerinţă, procedură, standard sau informaţie aplicabilă, emisă de către AAC sau de către AESA după caz;

2. orice AD aplicabilă;

3. instrucţiunile pentru continuitatea navigabilităţii aplicabile şi alte instrucţiuni de întreţinere, formulate de titularul certificatului de tip, de titularul certificatului de tip suplimentar sau de orice altă organizaţie care publică astfel de date în conformitate cu anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024;

4. pentru componentele aprobate pentru instalare de către DAH, instrucţiunile de întreţinere aplicabile publicate de producătorul componentei şi acceptate de DAH.

ML.UAS.403 Defectele UAS

(a) Orice defect al unui UAS care pune în pericol grav siguranţa zborului trebuie remediat înaintea oricărui zbor nou.

(b) Următoarele persoane pot decide dacă un defect nu pune în pericol grav siguranţa zborului şi pot amâna, în consecinţă, remedierea acestuia:

1. pilotul la distanţă sau personalul de certificare autorizat în ceea ce priveşte defectele care afectează echipamentele UAS neobligatorii;

2. pilotul la distanţă sau personalul de certificare autorizat, în cazul în care utilizează MEL sau CDL în ceea ce priveşte defectele care afectează echipamentele UAS obligatorii;

3. personalul de certificare autorizat în ceea ce priveşte alte defecte decât cele menţionate la litera (b) subpunctele (1) şi (2).

(c) Orice defect al UAS care nu pune serios în pericol siguranţa zborului trebuie remediat cât mai curând posibil de la data la care a fost identificat iniţial şi în termenele specificate în datele de întreţinere sau în MEL.

(d) Orice defect care nu este remediat înainte de zbor se înregistrează în sistemul UAS de evidenţă a continuităţii navigabilităţii menţionat la punctul ML.UAS.305, iar pilotului la distanţă i se pune la dispoziţie înregistrarea aferentă.

Subpartea E
COMPONENTE

ML.UAS.501 Instalarea componentelor UA

(a) Cu excepţia unor prevederi contrare ale anexei nr.3 partea CAO.UAS la Regulament sau ale punctului 21.A.307 din anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea

Guvernului nr.91/2024, o componentă poate fi montată pe o UA numai dacă sunt îndeplinite toate condiţiile următoare:

1. este într-o stare satisfăcătoare;

2. a fost pusă în serviciu în mod corespunzător, utilizând formularul 1 al AAC prevăzut în anexa nr.1 (partea M) la Regulamentului privind continuitatea navigabilităţii aeronavelor şi a produselor, reperelor şi dispozitivelor aeronautice şi autorizarea organizaţiilor şi a personalului cu atribuţii în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.465/2025, sau un document echivalent;

3. a fost marcată în conformitate cu capitolul Q din anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024.

(b) Înainte de instalarea unei componente pe o UA, organizaţia de întreţinere se asigură că respectiva componentă este eligibilă pentru a fi montată ţinând seama de configuraţia UA şi de orice AD aplicabilă.

(c) Piesele standard se montează pe o UA sau pe o componentă numai în cazul în care datele de întreţinere specifică respectivele părţi standard, în cazul în care sunt însoţite de dovada conformităţii cu standardul aplicabil şi în cazul în care au o trasabilitate adecvată.

(d) Materiile prime sau consumabilele se utilizează pe o UA sau pe o componentă numai cu condiţia ca:

1. producătorul aeronavei sau al componentei de aeronavă să permită utilizarea unor astfel de materii prime sau consumabile în datele de întreţinere relevante;

2. aceste materii să îndeplinească specificaţiile necesare privind materialele şi să aibă o trasabilitate adecvată;

3. aceste materii să fie însoţite de o documentaţie care să se refere clar la materiile respective şi să conţină o declaraţie de conformitate cu specificaţiile aplicabile, precum şi sursa de producţie şi furnizare.

ML.UAS.502 Întreţinerea componentelor UA

(a) Întreţinerea componentelor UA se certifică în conformitate cu următorul tabel:

	Certificată utilizând un formular AAC 1 [astfel cum se prevede în apendicele nr.2 la anexa nr.1 (partea M) la Regulamentului privind continuitatea navigabilităţii aeronavelor şi a produselor, reperelor şi dispozitivelor aeronautice şi autorizarea organizaţiilor şi a personalului cu atribuţii în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.465/2025]	Certificată împreună cu întreţinerea UA în conformitate cu punctul ML.UAS.801 (*nu se poate elibera un formular 1 al AAC*)
Componente întreţinute în conformitate cu datele de întreţinere a componentei (date emise de către producătorul componentei)		
Alt tip de întreţinere decât revizia generală	Pentru motoare: organizaţii de întreţinere calificate pentru motoare. Pentru alte componente: organizaţii de întreţinere calificate pentru componente	Organizaţii de întreţinere a UA
Revizia generală a altor componente decât motoarele	Organizaţii de întreţinere calificate pentru componente	Nu este posibilă

Revizia generală a motoarelor	Organizaţii de întreţinere calificate pentru motoare	Organizaţii de întreţinere a UA, dacă acest lucru este prevăzut de titularul aprobării de proiect
Componente întreţinute în conformitate cu datele de întreţinere a UA (date emise de producătorul UA)		
Toate componentele şi toate tipurile lucrări de întreţinere	Organizaţii de întreţinere calificate pentru motoare (în cazul motoarelor) sau organizaţii de întreţinere calificate pentru componente (în cazul altor componente)	Organizaţii de întreţinere a UA

(b) Componentele menţionate la punctul 21.A.307 litera (b) subpunctele (3)-(6) din anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2024 pot fi întreţinute de orice persoană sau organizaţie. Într-un astfel de caz, prin derogare de la litera (a) la punctul 21.A.307 din anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024, respectivele componente sunt puse în serviciu în urma întreţinerii printr-o *declaraţie de încheiere a întreţinerii* întocmită de persoana sau de organizaţia care a efectuat întreţinerea. Declaraţia de încheiere a întreţinerii trebuie să cuprindă cel puţin detaliile de bază referitoare la întreţinerea efectuată, data executării întreţinerii şi datele de identificare ale organizaţiei sau ale persoanei care o întocmeşte. Se consideră că respectiva declaraţie este o fişă de întreţinere şi că este echivalentă cu un formular 1 al AAC pentru componenta întreţinută.

ML.UAS.504 Separarea componentelor

(a) Componentele de aeronavă inutilizabile şi irecuperabile sunt separate de componentele, reperele standard şi materialele utilizabile.

(b) O componentă este considerată inutilizabilă în oricare dintre împrejurările următoare:

1. atingerea limitării componentei, astfel cum este definită în programul de întreţinere a UAS;

2. nerespectarea AD aplicabile şi a altor cerinţe de continuitate a navigabilităţii impuse de AAC;

3. absenţa informaţiilor necesare pentru a determina starea de navigabilitate a componentei sau îndeplinirea condiţiilor pentru a fi instalată;

4. dovezi de defecte ale componentei sau de funcţionare defectuoasă a acesteia;

5. implicarea componentei într-un incident sau accident care i-a afectat probabil buna funcţionare.

(c) Componentele care şi-au atins limita de viaţă certificată sau cele care prezintă un defect sau o funcţionare defectuoasă ce nu se poate remedia se clasează ca irecuperabile şi nu se mai permite reintegrarea lor în sistemul de aprovizionare cu componente de aeronavă, cu excepţia cazurilor în care limita lor de viaţă certificată a fost prelungită sau a fost aprobată o soluţie de reparare, în conformitate cu punctul ML.UAS.304 la Regulament.

ML.UAS.520 Instalarea şi întreţinerea componentelor CMU

(a) Componentele se instalează pe o CMU numai atunci când datele de întreţinere specifică componentele respective şi atunci când ele se află într-o stare satisfăcătoare.

(b) În pofida dispoziţiilor de la litera (a), componentele critice ale CMU menţionate la punctul 21.A.307 litera (a) din anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024, se instalează pe o CMU numai dacă sunt însoţite de un formular 1 al AAC sau de un document echivalent şi sunt marcate în conformitate cu capitolul Q din anexa nr.1 (partea 21) din acelaşi Regulament.

(c) În pofida dispoziţiilor de la litera (a), componentele CMU care nu sunt considerate critice sunt instalate pe o CMU numai dacă sunt însoţite de declaraţia specificată la punctul 21.A.307 litera (b) din anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024, sau de o declaraţie echivalentă.

(d) Întreţinerea componentelor critice ale CMU se efectuează de către o organizaţie de întreţinere autorizată în conformitate cu anexa nr.3 partea CAO.UAS la Regulament şi se certifică pe baza unui formular 1 al AAC prevăzut în apendicele nr.2 la anexa nr.1 (partea M) la Regulamentul privind continuitatea navigabilităţii aeronavelor şi a produselor, reperelor şi dispozitivelor aeronautice şi autorizarea organizaţiilor şi a personalului cu atribuţii în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.465/2025.

(e) Componentele CMU care nu sunt considerate critice pot fi întreţinute de către orice persoană sau organizaţie. Respectivele componente sunt puse în serviciu în urma întreţinerii printr-o *declaraţie de încheiere a întreţinerii*, întocmită de persoana sau de organizaţia care a efectuat întreţinerea. Respectiva declaraţie trebuie să cuprindă cel puţin detaliile de bază referitoare la întreţinerea efectuată, data încheierii întreţinerii şi datele de identificare ale organizaţiei sau ale persoanei care o întocmeşte. Se consideră că respectiva declaraţie este o fişă de întreţinere şi că este echivalentă cu declaraţia menţionată la punctul 21.A.307 litera (b) din anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024, în scopul instalării.

(f) Prin derogare de la literele (d) şi (e), în cazul în care componentele CMU fac obiectul întreţinerii în timp ce sunt instalate pe CMU sau scoase temporar din aceasta, întreţinerea respectivă poate fi certificată împreună cu întreţinerea CMU în conformitate cu punctul ML.UAS.803.

Subpartea H
CERTIFICATUL DE PUNERE ÎN SERVICIU (CRS)

ML.UAS.801 Certificarea lucrărilor de întreţinere a UA

(a) Atunci când este încheiată, întreţinerea efectuată pe o UA este certificată printr-un CRS de către un personal de certificare. CRS se emite în cazul în care personalul de certificare a verificat că toate lucrările de întreţinere comandate au fost efectuate corespunzător, ţinând seama de disponibilitatea şi utilizarea datelor de întreţinere specificate la punctul ML.UAS.401.

(b) Un CRS conţine cel puţin următoarele elemente:

1. detalii de bază privind întreţinerea UA efectuată;

2. data la care a fost certificată întreţinerea UA;

3. referinţa autorizării organizaţiei de întreţinere autorizate şi a personalului de certificare care emite CRS;

4. limitările de navigabilitate sau operaţionale, dacă există.

(c) Prin derogare de la litera (a), atunci când întreţinerea comandată nu poate fi încheiată, se poate emite un CRS în cadrul limitărilor aprobate ale UA. În acest caz, CRS indică faptul că întreţinerea nu a putut fi încheiată şi menţionează, de asemenea, orice limitări aplicabile în materie de navigabilitate sau în materie de operaţiuni, ca parte a informaţiilor solicitate la litera (b) subpunctul 4.

(d) CRS se emite numai în cazul în care nu există nicio neconformitate cunoscută cu cerinţele din prezenta anexă care să pună în pericol siguranţa zborului.

ML.UAS.802 Certificarea lucrărilor de întreţinere a componentelor UA

(a) Atunci când este încheiată, întreţinerea efectuată asupra unei componente UA trebuie certificată de un personal de certificare, cu excepţia cazurilor menţionate la punctul ML.UAS.502 litera (b). Certificarea se emite atunci când personalul de certificare a verificat că toate lucrările de întreţinere comandate au fost efectuate corespunzător, ţinând seama de disponibilitatea şi de utilizarea datelor de întreţinere specificate la punctul ML.UAS.401 la Regulament şi dacă respectiva componentă se află într-o stare satisfăcătoare.

(b) Certificarea respectivă se întocmeşte pe un formular 1 al AAC, cu excepţia cazului în care o astfel de întreţinere este certificată împreună cu întreţinerea UA, după cum se indică la punctul ML.UAS.502 litera (a) la Regulament.

(c) Formularul 1 al AAC menţionat la litera (b) se completează în conformitate cu instrucţiunile prevăzute în apendicele nr.3 la Regulament. Acesta poate fi generat dintr-o bază de date electronică.

ML.UAS.803 Certificarea lucrărilor de întreţinere a CMU

(a) După încheiere, întreţinerea care s-a efectuat asupra CMU şi care implică orice componentă critică pentru funcţionarea UAS, astfel cum este stabilită de DAH, este certificată pe un CRS de către un personal de certificare. CRS se emite atunci când personalul de certificare a verificat că toate lucrările de întreţinere comandate au fost efectuate corespunzător, ţinând seama de disponibilitatea şi utilizarea datelor de întreţinere specificate la punctul ML.UAS.401 la Regulament.

(b) Un CRS conţine cel puţin următoarele elemente:

1. detalii de bază privind întreţinerea CMU efectuată;

2. data la care a fost certificată întreţinerea CMU;

3. referinţa autorizării organizaţiei de întreţinere autorizate şi a personalului de certificare care emite CRS;

4. limitările de navigabilitate sau operaţionale, dacă există.

(c) CRS se emite numai în cazul în care nu există nicio neconformitate cunoscută cu cerinţele din prezenta anexă care să pună în pericol siguranţa zborului.

ML.UAS.804 Certificarea lucrărilor de întreţinere a componentelor CMU

(a) După încheiere, lucrările de întreţinere efectuate asupra unei componente CMU, în conformitate cu punctul ML.UAS.520 (d), se certifică de către un personal de certificare. Certificarea se emite atunci când personalul de certificare a verificat că toate lucrările de întreţinere comandate au fost efectuate corespunzător, ţinând seama de disponibilitatea şi de utilizarea datelor de întreţinere specificate la punctul ML.UAS.401 şi dacă respectiva componentă se află într-o stare satisfăcătoare.

(b) Certificarea respectivă se întocmeşte pe un formular 1 al AAC, cu excepţia cazului în care o astfel de întreţinere este certificată împreună cu întreţinerea CMU, după cum se indică la punctul ML.UAS.520 litera (f).

(c) Formularul 1 al AAC menţionat la litera (b) se completează în conformitate cu instrucţiunile prevăzute în apendicele nr.3 la Regulament. Acesta poate fi generat dintr-o bază de date electronică.

ML.UAS.805 Certificarea instalării CMU

(a) În cazul în care DAH prevede acest lucru, instalarea CMU, atunci când este finalizată, este certificată pe un CRS de către un personal de certificare. CRS se emite atunci când personalul de certificare a verificat dacă toate instrucţiunile de instalare şi de încercare aplicabile în prezent emise de DAH au fost respectate corespunzător, ţinând seama de cerinţele privind instalarea componentelor CMU prevăzute la punctul ML.UAS.520.

(b) Un CRS include toate elementele următoare:

1. o trimitere la instrucţiunile de instalare a CMU;

2. data la care instalarea CMU a fost certificată;

3. referinţa autorizării organizaţiei de întreţinere autorizate şi a personalului de certificare care emite CRS;

4. limitările de navigabilitate sau operaţionale, dacă există.

(c) CRS se emite numai în cazul în care nu există nicio neconformitate cunoscută cu cerinţele din prezenta anexă care să pună în pericol siguranţa zborului.

Subpartea I
CERTIFICATUL DE EVALUARE A NAVIGABILITĂŢII (CEN)

ML.UAS.901 Evaluarea navigabilităţii UA – Generalităţi

Pentru a asigura valabilitatea certificatului de navigabilitate al unei UA, aceasta este supusă periodic unei evaluări a navigabilităţii în conformitate cu punctul ML.UAS.903.

(a) Se emite un CEN în conformitate cu apendicele 2 (Formularul 15d al AAC) la Regulament la încheierea unei evaluări satisfăcătoare a navigabilităţii. CEN este valabil un an.

(b) Se efectuează evaluarea navigabilităţii, iar CEN se emite în conformitate cu punctul ML.UAS.903 de către:

1. personalul de evaluare a navigabilităţii din cadrul AAC; sau

2. personalul de evaluare a navigabilităţii care acţionează în numele oricărei organizaţii conforme cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS la Regulament, autorizate să efectueze evaluarea navigabilităţii unei astfel de UA.

(c) Valabilitatea unui CEN poate fi prelungită de maximum două ori consecutiv, de fiecare dată pentru o perioadă de un an, de către organizaţia conformă cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS la Regulament care gestionează continuitatea navigabilităţii UAS, sub rezerva următoarelor condiţii:

1. UAS a fost gestionat în mod continuu de una sau mai multe organizaţii conforme cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS la Regulament de la ultima emitere sau prelungire a CEN;

2. UAS a fost întreţinut în ultimele 12 luni de către o organizaţie de întreţinere autorizată în conformitate cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS la Regulament;

3. organizaţia conformă cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS la Regulament nu are nicio dovadă sau niciun motiv să creadă că UAS nu îndeplineşte condiţiile de navigabilitate.

Prelungirea CEN de către o organizaţie conformă cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS la Regulament este posibilă indiferent de personalul sau organizaţia care a emis iniţial CEN, astfel cum se prevede la litera (b).

(d) Prin derogare de la litera (c), prelungirea CEN poate fi anticipată pentru o perioadă maximă de 30 de zile, fără a se pierde continuitatea modelului de evaluare a navigabilităţii.

(e) Atunci când AAC efectuează evaluarea navigabilităţii şi emite ea însăşi CEN, proprietarul UA furnizează AAC, la cerere şi dacă este necesar:

1. documentaţia solicitată de AAC;

2. spaţiu adecvat la locaţia corespunzătoare pentru personalul său;

3. sprijinul personalului de certificare corespunzător.

ML.UAS.902 Valabilitatea CEN al UA

(a) Un CEN îşi pierde valabilitatea în cazul în care survine oricare dintre următoarele circumstanţe:

1. CEN este suspendat sau revocat;

2. certificatul de navigabilitate nu este valabil;

3. UA nu este înscrisă în registrul aeronavelor unui alt stat;

4. certificatul de tip în temeiul căruia a fost emis certificatul de navigabilitate este suspendat sau revocat.

(b) O UA nu este autorizată să zboare dacă CEN nu este valabil sau dacă apare oricare dintre următoarele situaţii:

1. continuitatea navigabilităţii UA, a CMU sau a oricărei componente montate pe un UAS nu îndeplineşte cerinţele din prezenta anexă;

2. UA este destinată operării cu o CMU pentru care a fost identificată o neconformitate în ceea ce priveşte punctul ML.UAS.903 litera (b), care nu a fost eliminată;

3. UA sau CMU nu rămâne în conformitate cu proiectul de tip aprobat de AAC sau de AESA după caz;

4. UA a fost operată cu depăşirea limitărilor din manualul de zbor aprobat sau din certificatul de navigabilitate, fără a se fi întreprins măsuri corespunzătoare;

5. UA a fost implicată într-un accident sau incident care îi afectează navigabilitatea, fără să se fi întreprins ulterior măsuri adecvate pentru restabilirea navigabilităţii sale;

6. o modificare sau o reparaţie a UAS sau a oricărei componente montate pe un UAS nu este conformă cu punctul ML.UAS.304.

ML.UAS.903 Procesul de evaluare a navigabilităţii

(a) Evaluarea navigabilităţii unei UA include o reevaluare documentată a înregistrărilor UA privind continuitatea navigabilităţii şi o inspecţie fizică a UA.

(b) Evaluarea navigabilităţii menţionată la litera (a) include, de asemenea, o evaluare documentată a înregistrărilor şi un studiu fizic al CMU utilizate pentru operarea UA, cu excepţia cazului în care o astfel de CMU a fost inclusă în reevaluarea navigabilităţii unei UA de acelaşi tip în ultimele 6 luni.

(c) Prin evaluarea documentată a înregistrărilor UA şi CMU privind continuitatea navigabilităţii, se asigură că:

1. datele solicitate la punctul ML.UAS.305 litera (b) subpunctul 1 au fost înregistrate în mod corespunzător;

2. manualul de zbor corespunde configuraţiei UAS şi reflectă starea corespunzătoare ultimei revizii;

3. au fost efectuate toate operaţiunile de întreţinere necesare asupra UAS, în conformitate cu programul de întreţinere a UAS;

4. toate defectele cunoscute au fost rectificate sau remedierea lor a fost amânată în conformitate cu punctul ML.UAS.403;

5. toate AD aplicabile au fost aplicate şi incluse corespunzător în înregistrările UAS;

6. toate modificările şi reparaţiile efectuate asupra UAS au fost incluse în înregistrările UAS şi sunt conforme cu punctul ML.UAS.304;

7. toate componentele care fac obiectul unor limitări de navigabilitate şi care sunt instalate pe UAS sunt identificate corespunzător, incluse în înregistrările UAS şi nu şi-au depăşit limitările de navigabilitate aprobate;

8. din momentul în care UA sau CMU intră în domeniul de aplicare al Regulamentului, toate lucrările de întreţinere au fost certificate în conformitate cu anexa corespunzătoare la Regulament;

9. fişa actuală de masă şi centraj a UA reflectă configuraţia acesteia şi este valabilă;

10. UA şi CMU respectă actuala revizuire aplicabilă a proiectului lor de tip aprobată de AAC sau AESA după caz;

11. certificatul de navigabilitate este valabil, cu excepţia cazului în care s-a depus o cerere pentru un nou certificat de navigabilitate în conformitate cu punctul ML.UAS.906A sau ML.UAS.906B, iar certificatul de navigabilitate nu a fost încă emis la momentul evaluării;

12. certificatul de zgomot corespunde configuraţiei UA şi este valabil dacă un astfel de certificat a fost emis în conformitate cu capitolul I din anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024.

(d) Prin inspecţia fizică a UA şi a CMU, se asigură că:

1. toate marcajele şi plăcuţele necesare sunt corect montate;

2. UAS respectă manualul de zbor aprobat;

3. configuraţia UAS este conformă cu documentaţia aprobată;

4. nu poate fi detectat niciun defect evident care să nu fi fost remediat în conformitate cu punctul ML.UAS.403;

5. nu se pot identifica neconformităţi între UAS şi evaluarea documentată a înregistrărilor, astfel cum se menţionează la litera (c).

(e) În ceea ce priveşte inspecţia fizică menţionată la litera (d), personalul de evaluare a navigabilităţii care nu este autorizat corespunzător ca personal de certificare este asistat de personal de certificare autorizat.

(f) Prin derogare de la punctul ML.UAS.901 litera (a), evaluarea navigabilităţii poate fi anticipată pentru o perioadă maximă de 90 de zile, fără a pierde continuitatea modelului de evaluare a navigabilităţii

(g) CEN (formularul 15d al AAC) prevăzut în apendicele nr.2 se emite de către personalul de evaluare a navigabilităţii, autorizat în mod corespunzător, numai atunci când evaluarea navigabilităţii a fost efectuată complet şi au fost puse în aplicare toate măsurile de eliminare a neconformităţii detectate.

(h) Orice CEN emis sau prelungit pentru o UA se transmite, de asemenea, statului de înmatriculare a UA respective în termen de 10 zile.

(i) Sarcinile de evaluare a navigabilităţii nu se subcontractează.

ML.UAS.905 Transferul înmatriculării unei UA

(a) Atunci când transferă o înmatriculare a UA, solicitantul:

1. mai întâi furnizează fostului stat de înmatriculare numele statului în care va fi înmatriculată aeronava fără pilot la bord;

2. ulterior, solicită noului stat de înmatriculare emiterea unui nou certificat de navigabilitate în conformitate cu anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024.

(b) În pofida dispoziţiilor de la punctul ML.UAS.902 litera (a) subpunctul 3, fostul CEN rămâne valabil până la data la care expiră.

(c) Contrar dispoziţiilor de la litera (b), se efectuează o evaluare satisfăcătoare a navigabilităţii, în conformitate cu punctul ML.UAS.903, în cazul în care se produce oricare dintre următoarele circumstanţe:

1. aeronava se afla într-o stare necorespunzătoare de navigabilitate în fostul stat de înmatriculare;

2. fostul CEN nu este valabil sau a expirat.

ML.UAS.906A Evaluarea navigabilităţii UA importate din Uniune

(a) Atunci când importă o UA dintr-un registru al unui stat membru UE sau dintr-o ţară terţă, sau dintr-un cadru de reglementare în care nu se aplică Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017, solicitantul:

1. solicită autorităţii competente emiterea unui nou certificat de navigabilitate în conformitate cu anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024;

2. pentru alte UA decât cele noi, efectuează o evaluare satisfăcătoare a navigabilităţii în conformitate cu punctul ML.UAS.903;

3. efectuează toate lucrările de întreţinere pentru a se conforma programului de întreţinere a UAS aprobat.

(b) Dacă UA respectă cerinţele relevante, AAC sau organizaţia care efectuează evaluarea navigabilităţii, astfel cum se prevede la punctul ML.UAS.901 litera (b), emite un CEN.

(c) Proprietarul UA se asigură că AAC acordă accesul la UAS pentru inspecţie.

ML.UAS.906B Evaluarea navigabilităţii în urma modificării operaţiunilor UAS

(a) Dacă modificările operaţiunilor UAS din categoria „specifice" duc la necesitatea de a elibera un certificat de navigabilitate în conformitate cu pct.16 din Regulamentul privind normele şi procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.949/2022, proprietarul UA:

1. solicită autorităţii emiterea unui certificat de navigabilitate în conformitate cu anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024;

2. efectuează o evaluare satisfăcătoare a navigabilităţii, în conformitate cu punctul ML.UAS.903;

3. efectuează toate lucrările de întreţinere pentru a se conforma programului de întreţinere a UAS aprobat.

(b) Dacă UA respectă cerinţele relevante, AAC sau organizaţia care efectuează evaluarea navigabilităţii, astfel cum se prevede la punctul ML.UAS.901 litera (b), emite un CEN.

(c) Proprietarul UA se asigură că AAC acordă accesul la UAS pentru inspecţie.

ML.UAS.907 Constatări

După primirea notificării constatărilor din partea autorităţii competente, în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.351 din anexa nr.1 partea AR.UAS la Regulament, persoana sau organizaţia responsabilă de continuitatea navigabilităţii UAS, în temeiul punctului ML.UAS.201, defineşte, în termenul convenit cu AAC, un plan de măsuri corective (pentru a elimina constatarea sau constatările şi a preveni repetarea acestora) şi demonstrează autorităţii competente implementarea planului respectiv.

Apendicele nr.1
la anexa nr.2 „Partea ML.UAS"

CONTRACTUL DE MANAGEMENT AL CONTINUITĂŢII NAVIGABILITĂŢII

(a) În cazul în care proprietarul unei UA contractează, în conformitate cu punctul ML.UAS.201, o organizaţie conformă cu partea CAO.UAS pentru a executa sarcini de management al continuităţii navigabilităţii, contractul semnat de ambele părţi este pus, la cerere, la dispoziţia autorităţii competente a statului de înmatriculare.

(b) Contractul de management al continuităţii navigabilităţii (denumit în continuare *contract*) se elaborează ţinând cont de cerinţele prezentei anexe şi defineşte obligaţiile semnatarilor în materie de menţinere a navigabilităţii UAS.

(c) Acesta cuprinde cel puţin informaţiile următoare:

1. înmatricularea UA, tipul şi numărul de serie, precum şi detaliile CMU;

2. numele proprietarului UA sau al locatarului înregistrat al aeronavei ori datele societăţii, inclusiv adresa;

3. detalii privind organizaţia care a încheiat contractul cu organizaţia conformă cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS, inclusiv adresa acesteia;

4. tipul de activitate.

(d) Contractul stipulează următoarele:

„Proprietarul UA încredinţează organizaţiei conforme cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS la Regulament, managementul continuităţii navigabilităţii UAS, elaborarea şi aprobarea programului de întreţinere a UAS şi organizarea întreţinerii UAS în conformitate cu respectivul program de întreţinere a UAS.

În conformitate cu prezentul contract, ambii semnatari se angajează să îşi îndeplinească obligaţiile prevăzute în prezentul contract.

Proprietarul UA declară că, din câte ştie, toate informaţiile furnizate organizaţiei conform prevederilor anexei nr.3 partea CAO.UAS la Regulament, cu privire la continuitatea navigabilităţii UAS, sunt şi vor fi exacte şi că UAS nu va fi reparat şi nici modificat fără acordul prealabil al organizaţiei conforme cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS la Regulament.

În cazul nerespectării prezentului contract de către oricare dintre semnatari, contractul va fi anulat. Într-un astfel de caz, proprietarul UA îşi va păstra întreaga responsabilitate pentru fiecare sarcină legată de continuitatea navigabilităţii UAS, informând autoritatea sau autorităţile competente din statul de înmatriculare în termen de 2 săptămâni cu privire la anularea contractului."

(e) Atunci când un proprietar al unei UA contractează o organizaţie conformă cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS la Regulament, în conformitate cu punctul ML.UAS.201, obligaţiile fiecărei părţi se stabilesc după cum urmează:

1. Obligaţiile organizaţiei conforme cu partea CAO.UAS:

(i) să includă tipul de UA şi CMU în domeniul său de activitate;

(ii) să respecte toate condiţiile enumerate mai jos cu privire la managementul continuităţii navigabilităţii UAS:

A. să elaboreze şi să aprobe programul de întreţinere a UAS;

B. odată aprobat, să pună programul de întreţinere a UAS la dispoziţia proprietarului UA, precum şi justificările oricăror abateri, în conformitate cu punctul ML.UAS.302 litera (d);

C. să stabilească şi să dispună întreţinerea necesară pentru a asigura o corelare adecvată cu programul anterior de întreţinere a UAS;

D. să se asigure că toate lucrările de întreţinere sunt efectuate de către o organizaţie de întreţinere autorizată;

E. să organizeze aplicarea tuturor AD aplicabile;

F. să se asigure că toate defectele descoperite în timpul întreţinerii, evaluărilor navigabilităţii sau raportate de proprietarul UA sunt corectate de către o organizaţie de întreţinere autorizată;

G. să coordoneze întreţinerea programată, aplicarea AD, întreţinerea componentelor care fac obiectul unor limitări de navigabilitate şi cerinţele privind inspecţia componentelor;

H. să informeze proprietarul UA de fiecare dată când UAS urmează să fie pus la dispoziţia unei organizaţii de întreţinere autorizate;

I. să administreze şi să arhiveze toate evidenţele privind continuitatea navigabilităţii UAS;

(iii) să organizeze aprobarea oricărei modificări a UAS în conformitate cu punctul ML.UAS.304, înainte de introducerea modificării respective;

(iv) să organizeze aprobarea oricărei reparaţii a UAS în conformitate cu punctul ML.UAS.304, înainte de efectuarea reparaţiei respective;

(v) să informeze AAC ori de câte ori UAS nu este pus la dispoziţie de către proprietar pentru întreţinere, la cererea organizaţiei CAO.UAS contractate;

(vi) să informeze AAC de fiecare dată când contractul nu este respectat;

(vii) să se asigure că se efectuează evaluarea navigabilităţii UA, atunci când este necesar, şi să se asigure că se emite CEN;

(viii) să furnizeze AAC orice CEN emis sau prelungit, în termen de 10 zile;

(ix) să efectueze raportarea evenimentelor prevăzută de reglementările aplicabile;

(x) să informeze AAC atunci când contractul este denunţat de oricare dintre părţi.

2. Obligaţiile proprietarului UA:

(i) să aibă o înţelegere generală a programului de întreţinere a UAS;

(ii) să aibă o înţelegere globală a prezentei anexe;

(iii) să pună UAS la dispoziţie pentru întreţinere, conform cerinţelor organizaţiei contractate din partea CAO.UAS;

(iv) să nu modifice UAS fără consultarea prealabilă a organizaţiei conforme cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS, care a încheiat contractul;

(v) să informeze organizaţia conformă cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS, care a încheiat contractul, cu privire la toate operaţiunile de întreţinere efectuate în mod excepţional, fără cunoştinţele şi controlul organizaţiei conforme cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS, care a încheiat contractul;

(vi) să raporteze organizaţiei conforme cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS, care a încheiat contractul, prin intermediul jurnalelor, toate defectele constatate în timpul operaţiunilor;

(vii) să informeze AAC de fiecare dată când contractul este denunţat de oricare dintre părţi;

(viii) să informeze AAC şi organizaţia conformă cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS, care a încheiat contractul, ori de câte ori UA este vândută;

(ix) să efectueze raportarea evenimentelor prevăzută de reglementările aplicabile;

(x) să informeze periodic organizaţia conformă cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS, care a încheiat contractul cu privire la orele de zbor ale UA şi la orice alte date de utilizare, astfel cum s-a convenit cu organizaţia conformă cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS, care a încheiat contractul;

(xi) să informeze organizaţia conformă cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS, care a încheiat contractul, cu privire la orice neconformitate cu cerinţele operaţionale care ar putea afecta continuitatea navigabilităţii UAS;

(xii) să informeze organizaţia conformă cu prevederile anexei nr.3 partea CAO.UAS, care a încheiat contractul, cu privire la orice cerinţă operaţională (de exemplu, aprobări specifice) care trebuie îndeplinită pentru a menţine UAS în configuraţia necesară.

Apendicele nr.2
la anexa nr.2 „Partea ML.UAS”

CERTIFICAT DE EVALUARE A NAVIGABILITĂŢII
(formularul 15d al AAC)

CERTIFICAT DE EVALUARE A NAVIGABILITĂŢII (CEN)
[pentru aeronavele fără pilot la bord (UA) care respectă partea ML.UAS]

Numărul de referinţă al CEN: _____
În temeiul Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017,
AUTORITATEA AERONAUTICĂ CIVILĂ A REPUBLICII MOLDOVA certifică prin prezentul document că:

► a efectuat, în conformitate cu anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulamentul privind cerinţele tehnice şi administrative pentru continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, pentru autorizarea organizaţiilor, personalului precum şi, cerinţe pentru autorităţile competente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.461/2026, o evaluare a navigabilităţii următoarelor UA:

[sau]

► următoarea UA nouă:

Producătorul UA _____ denumirea producătorului UA: _____
Numărul de înmatriculare al UA: _____ Numărul de serie al UA: _____
considerând că, la data evaluării, (această aeronavă) îndeplineşte cerinţele de navigabilitate.
Data emiterii: _____ Data expirării: _____
Ore de zbor UA (FH) la data evaluării: _____
Semnătura: _____ Autorizaţia nr.: (dacă este cazul): _____

[SAU]

[NUMELE ORGANIZAŢIEI APROBATE, ADRESA şi REFERINŢA APROBĂRII] (1)
certifică prin prezenta că a efectuat, în conformitate cu anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulamentul cu privire la cerinţele tehnice şi administrative pentru continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, pentru autorizarea organizaţiilor, personalului precum şi, cerinţe pentru autorităţile competente, aprobat prin Hoptărârea Guvernului nr.461/2026, o evaluare a navigabilităţii a următoarelor UA:

Producătorul UA: _____ Denumirea producătorului UA: _____
Numărul de înmatriculare al UA: _____ Numărul de serie al UA: _____
considerând că, la data evaluării, (această aeronavă) îndeplineşte cerinţele de navigabilitate.
Data emiterii: _____ Data expirării: _____
Ore de zbor UA (FH) la data evaluării _____
Semnătura: _____ Autorizaţia nr.: (dacă este cazul): _____

_____

Prima prelungire: UA îndeplineşte condiţiile de la punctul ML.UAS.901 litera (c) din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulamentul cu privire la cerinţele tehnice şi administrative pentru continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, pentru autorizarea organizaţiilor, personalului, precum şi cerinţe pentru autorităţile competente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.461/2026.

Data emiterii: _____ Data expirării: _____
Ore de zbor UA (FH) la data emiterii: _____
Semnătura: _____ Autorizaţia nr.: _____
Denumirea organizaţiei autorizate: _____ Referinţa aprobării: _____

_____

A doua prelungire: UA îndeplineşte condiţiile de la punctul ML.UAS.901 litera (c) din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulamentul cu privire cerinţele tehnice şi administrative pentru continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord, pentru autorizarea organizaţiilor, personalului, precum şi cerinţe pentru autorităţile competente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.461/2026.

Data emiterii: _____ Data expirării: _____
Ore de zbor UA (FH) la data emiterii: _____
Semnătura: _____ Autorizaţia nr.: _____
Denumirea organizaţiei autorizate: _____ Referinţa aprobării: _____

Formularul 15d al AAC – Versiunea 1

Notă:

(1) Emitentul formularului îl poate adapta la nevoile sale prin eliminarea numelui, a declaraţiei de certificare, a referinţei la aeronava vizată şi a detaliilor referitoare la emiterea documentului care nu sunt relevante pentru utilizarea sa.

Apendicele nr.3
la anexa nr.2 „Partea ML.UAS”

Formularul 1 al AAC – instrucţiuni de completare

Prezentele instrucţiuni se referă numai la utilizarea formularului 1 al AAC, astfel cum se specifică în apendicele nr.2 din anexa nr.1 (partea M) la Regulamentului privind continuitatea navigabilităţii aeronavelor şi a produselor, reperelor şi dispozitivelor aeronautice şi autorizarea organizaţiilor şi a personalului cu atribuţii în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.465/2025, în scopul întreţinerii UAS.

Se atrage atenţia asupra instrucţiunilor specificate în apendicele nr.2 din anexa nr.1 (partea M) la Regulamentului privind continuitatea navigabilităţii aeronavelor şi a produselor, reperelor şi dispozitivelor aeronautice şi autorizarea organizaţiilor şi a personalului cu atribuţii în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.465/2025, care se referă la utilizarea formularului 1 al AAC în scopul întreţinerii în aviaţia cu pilot la bord, precum şi asupra instrucţiunilor specificate în anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024, care se referă la utilizarea formularului 1 al AAC în scopuri de producţie.

1. OBIECTIV ŞI UTILIZARE

1.1. Obiectivul principal al certificatului este de a declara navigabilitatea lucrărilor de întreţinere efectuate asupra componentelor UAS [denumite în continuare *articol(e)*].

1.2. Trebuie să se stabilească o corelaţie între certificat şi articol(e). Emitentul trebuie să păstreze certificatul într-o formă care să permită verificarea datelor originale.

1.3. Certificatul este acceptabil pentru un număr mare de autorităţi responsabile de navigabilitate, dar poate depinde de existenţa unor acorduri bilaterale şi/sau de politica unei anumite autorităţi responsabile de navigabilitate.

1.4. Certificatul nu reprezintă o notă de livrare sau de expediţie.

1.5. Certificatul nu poate fi utilizat pentru punerea în serviciu a UA.

1.6. Certificatul nu constituie o aprobare de instalare a articolului (articolelor), ci ajută utilizatorul final să determine statutul aprobării navigabilităţii acestuia (acestora).

1.7. Nu se poate utiliza acelaşi certificat pentru articole eliberate din producţie şi articole puse în serviciu după întreţinere.

2. FORMATUL GENERAL

2.1. Certificatul trebuie să respecte formatul definit, inclusiv numerele rubricilor, precum şi amplasarea fiecărei rubrici. Dimensiunea fiecărei rubrici poate fi modificată pentru a se adapta fiecărui caz particular, dar nu în aşa măsură încât să facă certificatul de nerecunoscut.

2.2. Certificatul trebuie să fie în poziţie orizontală (peisaj), dar dimensiunea generală poate creşte sau descreşte semnificativ atâta timp cât certificatul rămâne recognoscibil şi lizibil. În cazul în care există îndoieli, se consultă AAC.

2.3. Declaraţia de răspundere a utilizatorului/instalatorului poate fi amplasată pe oricare parte a formularului.

2.4. Orice caracter imprimat trebuie să fie clar şi lizibil pentru a permite citirea cu uşurinţă.

2.5. Certificatul poate să fie pretipărit sau generat de calculator, dar, în orice caz, imprimarea liniilor şi a caracterelor trebuie să fie clară şi lizibilă şi în conformitate cu formatul definit.

2.6. Certificatul trebuie să fie în limba engleză şi română şi, dacă este necesar, în una sau mai multe alte limbi.

2.7. Informaţiile care trebuie să figureze pe certificat pot fi imprimate de calculator sau de mână, cu majuscule, şi trebuie să permită citirea cu uşurinţă.

2.8. Pentru claritate, se va limita la minimum utilizarea abrevierilor.

2.9. Spaţiul disponibil pe versoul certificatului poate fi utilizat de emitent pentru a furniza orice informaţie suplimentară, dar nu trebuie să includă nicio declaraţie de certificare. Orice utilizare a versoului certificatului trebuie menţionată în rubrica corespunzătoare de pe rectoul certificatului.

3. EROARE (ERORI) PE UN CERTIFICAT

3.1. În cazul în care constată existenţa uneia sau a mai multor erori pe un certificat, utilizatorul final trebuie să informeze în scris emitentul. Emitentul poate elibera un nou certificat numai dacă eroarea sau erorile pot fi verificate şi corectate.

3.2. Noul certificat trebuie să aibă un nou număr de înregistrare, o nouă semnătură şi o nouă dată.

3.3. Cererea pentru un nou certificat poate fi onorată fără reverificarea stării articolului (articolelor). Noul certificat nu este o declaraţie privind starea actuală şi trebuie să facă trimitere la certificatul anterior, conform rubricii 12 Observaţii din pct.4. COMPLETAREA CERTIFICATULUI DE CĂTRE EMITENT, cu următoarea menţiune: „*Prezentul certificat corectează eroarea (erorile) din rubrica (rubricile) [a se introduce rubrica sau rubricile corectate] a (ale) certificatului [a se introduce numărul iniţial de identificare] datat [a se introduce data iniţială a emiterii] şi nu vizează conformitatea/starea/punerea în serviciu.*”

Ambele certificate trebuie păstrate în conformitate cu perioada de păstrare asociată primului certificat.

4. COMPLETAREA CERTIFICATULUI DE CĂTRE EMITENT

Rubrica 1: Autoritatea competentă care acordă aprobarea/Ţara

Se precizează numele şi ţara autorităţii competente în a cărei jurisdicţie se emite respectivul certificat. În cazul în care autoritatea competentă este agenţia, se menţionează numai AESA.

Rubrica 2: Antetul formularului 1 al AAC

„CERTIFICAT DE AUTORIZARE A PUNERII ÎN SERVICIU
FORMULARUL 1 AL AAC”

Rubrica 3: Numărul de înregistrare al formularului

Se introduce numărul unic stabilit prin sistemul/procedura de numerotare a organizaţiei identificate în rubrica 4; acesta poate include caractere alfanumerice.

Rubrica 4: Numele şi adresa organizaţiei

Se introduce numele şi adresa complete ale organizaţiei autorizate care certifică lucrările care fac obiectul prezentului certificat. Sunt permise logourile etc., cu condiţia ca acestea să se încadreze în rubrică.

Rubrica 5: Comandă/Contract/Factură

Pentru a facilita trasabilitatea articolului (articolelor), se introduce numărul comenzii lucrării, numărul contractului sau un alt număr de referinţă similar.

Rubrica 6: Articol

Se introduc numerele rândurilor articolelor atunci când sunt mai multe rânduri. Această rubrică permite o corelare uşoară cu Observaţiile din rubrica 12.

Rubrica 7: Descriere

Se introduce denumirea sau descrierea articolului. Ar trebui să se acorde prioritate termenului utilizat în instrucţiunile de continuitate a navigabilităţii *(„ICA")* sau în datele de întreţinere (cum ar fi catalogul ilustrat al pieselor, manualul de întreţinere a aeronavelor, buletinul de service, manualul de întreţinere a componentelor).

Rubrica 8: Numărul piesei

Se introduce numărul piesei astfel cum apare pe articol sau pe etichetă/ambalaj. În cazul unui motor sau al unei elice se poate folosi denumirea tipului.

Rubrica 9: Cantitate

Se menţionează numărul de articole.

Rubrica 10: Număr de serie

Dacă reglementările impun ca articolul să fie identificat pe baza unui număr de serie, se introduce numărul respectiv în această casetă. În plus, se poate introduce, de asemenea, orice alt număr de serie care nu este impus de reglementările aplicabile. În cazul în care pe articol nu este identificat niciun număr de serie, se menţionează „N/A".

Rubrica 11: Stadiu/Lucrare

Se prezintă în continuare intrările permise pentru rubrica 11. Se introduce numai unul dintre aceşti termeni – în cazul în care sunt aplicabili mai mulţi termeni, se utilizează acel termen care descrie cel mai corect cea mai mare parte a lucrării efectuate şi/sau starea articolului.

(i)	Revizie generală	Înseamnă un proces care garantează că articolul este în deplină conformitate cu toate toleranţele de funcţionare aplicabile specificate în datele de întreţinere. Articolul va fi cel puţin demontat, curăţat, inspectat, reparat, după caz, reasamblat şi încercat în conformitate cu datele menţionate mai sus

(ii)	Reparat	Remedierea defectului (defectelor) utilizând un standard aplicabil
(iii)	Inspectat/Încercat	Examinare, măsurare etc. în conformitate cu standardul aplicabil (de exemplu, inspecţie vizuală, încercare funcţională, încercare la stand etc.)
(iv)	Modificat	Modificarea unui articol pentru a deveni conform cu standardul aplicabil

Rubrica 12: Observaţii

Se descrie lucrarea identificată în rubrica 11, fie în mod direct, fie prin trimitere la documentaţia justificativă, necesară utilizatorului sau instalatorului pentru a determina starea de navigabilitate a elementului (elementelor) în raport cu lucrarea care se certifică. Dacă este necesar, se poate utiliza o foaie separată la care se va face trimitere în corpul principal al formularului 1 al AAC. Fiecare declaraţie trebuie să identifice în mod clar la care element(e) din caseta 6 se referă.

Exemple de informaţii care trebuie introduse în rubrica 12 sunt următoarele:

(i) datele de întreţinere utilizate, inclusiv stadiul şi referinţa reviziei;

(ii) respectarea AD sau a buletinelor de service (denumite în continuare *SB*);

(iii) reparaţiile efectuate;

(iv) modificările efectuate;

(v) piesele de schimb instalate;

(vi) starea pieselor cu durată limitată de viaţă;

(vii) abaterile faţă de comanda de lucrări a clientului;

(viii) declaraţiile de certificare, altele decât cele menţionate la punctul 145.A.50 din anexa nr.2 partea 145 la Regulamentul privind continuitatea navigabilităţii aeronavelor şi a produselor, reperelor şi dispozitivelor aeronautice şi autorizarea organizaţiilor şi a personalului cu atribuţii în domeniu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.465/2025;

(ix) informaţiile necesare în caz de livrare parţială sau de reasamblare după livrare.

Se include următoarea declaraţie privind inspecţia/reparaţia SIR (*Statement of Inspection/Repair*):

„*Certifică faptul că, cu excepţia cazului în care se prevede altfel în prezenta rubrică, lucrările identificate în rubrica 11 şi descrise în prezenta rubrică au fost realizate în conformitate cu cerinţele din anexa nr.3 partea CAO.UAS la Regulament şi că, în ceea ce priveşte lucrările respective, articolul este considerat gata pentru a fi pus în serviciu.*"

În cazul în care se imprimă datele dintr-un formular 1 al AAC electronic, orice set adecvat de date care nu este potrivit pentru alte rubrici trebuie introdus în această rubrică.

Rubricile 13a-13e

Cerinţe generale pentru rubricile 13a-13e nu se utilizează pentru repunerea în serviciu după o operaţiune de întreţinere. Se foloseşte o culoare diferită, de exemplu mai închisă, sau un alt marcaj pentru a preveni utilizarea accidentală sau neautorizată.

Rubrica 14a

Se bifează caseta „*alte reglementări specificate în rubrica 12*" şi se introduce declaraţia de certificare în conformitate cu anexa nr.3 partea CAO.UAS la Regulament din rubrica 12. În cazul în care întreţinerea este certificată şi de către organizaţie în temeiul anexei nr.2 partea 145 la Regulamentul privind continuitatea navigabilităţii aeronavelor şi a produselor, reperelor şi dispozitivelor aeronautice şi autorizarea organizaţiilor şi a personalului cu atribuţii în domeniu,

aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.465/2025, se bifează, de asemenea, caseta „*Partea 145.A.50 Punerea în serviciu*”.

În cazul în care prin bifa de la rubrica „*alte reglementări*” se înţeleg alte reglementări decât partea CAO.UAS şi partea 145, acestea trebuie identificate în rubrica 12. Se bifează cel puţin o casetă sau, după caz, se pot bifa ambele casete.

Menţiunea „*exceptând cazul în care se prevede altfel în prezenta rubrică*” din declaraţia de certificare se utilizează în următoarele situaţii:

(a) întreţinerea nu a putut fi finalizată;

(b) încheierea întreţinerii s-a abătut de la cerinţele de reglementare relevante;

(c) întreţinerea a fost efectuată în conformitate cu o altă cerinţă decât cele specificate în partea 145 sau în partea CAO.UAS; în acest caz, la rubrica 12 se precizează care Regulament se aplică.

Rubrica 14b: Semnătura autorizată

Această rubrică se completează cu semnătura persoanei autorizate. Numai persoanelor autorizate în mod specific în temeiul normelor şi politicilor autorităţii competente li se permite să semneze în această rubrică. Pentru a facilita recunoaşterea, se poate adăuga un număr unic care identifică persoana autorizată.

Rubrica 14c: Număr de referinţă al certificatului/aprobării

Se introduce numărul (numerele)/referinţa (referinţele) certificatului/aprobării. Acest număr/această referinţă se emite de către autoritatea competentă.

Rubrica 14d: Nume

Se introduce numele persoanei care semnează rubrica 14b, într-o formă lizibilă.

Rubrica 14e: Data

Se introduce data semnării rubricii 14b; data trebuie să fie în formatul **zz/mmm/aaaa**,
unde zz = ziua din 2 cifre, mmm = primele 3 litere ale lunii, aaaa= anul din 4 cifre.

Responsabilităţile utilizatorului/instalatorului

Se introduce în certificat următoarea declaraţie, pentru a notifica utilizatorilor finali că nu sunt exoneraţi de responsabilităţile privind instalarea şi utilizarea oricărui articol însoţit de formular:

„Prezentul certificat nu reprezintă în mod automat o certificare a instalării articolului (articolelor).

În cazul în care utilizatorul/instalatorul efectuează lucrarea în conformitate cu reglementările altei autorităţi responsabile de navigabilitate decât autoritatea responsabilă de navigabilitatea specificată la rubrica 1, este esenţial ca utilizatorul/instalatorul să se asigure că autoritatea responsabilă de navigabilitatea de care depinde acceptă elemente provenind de la autoritatea responsabilă cu navigabilitatea specificată în caseta 1.

Declaraţiile din rubricile 13a şi 14a nu constituie o certificare a instalării. În toate cazurile, evidenţele de întreţinere ale aeronavelor trebuie să conţină o certificare a instalării eliberată în conformitate cu reglementările naţionale de către utilizator/instalator înainte ca aeronava să poată efectua un zbor.”

Anexa nr.3
la Regulamentul cu privire la cerinţele tehnice şi administrative privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora, şi autorizarea organizaţiilor, personalului cu atribuţii în domeniu precum şi cerinţele pentru autorităţile competente

CERINŢE TEHNICE ŞI ADMINISTRATIVE
privind organizaţiile de navigabilitate combinată pentru sistemele de aeronave fără pilot la bord

Partea CAO.UAS

CAO.UAS.1 Generalităţi

În sensul prezentei anexe:

(a) *autoritatea competentă* este autoritatea prevăzută la punctul AR.UAS.GEN.010 din anexa nr.1 (partea AR.UAS) la Regulamentul cu privire la cerinţele tehnice şi administrative privind continuitatea navigabilităţii sistemelor certificate de aeronave fără pilot la bord şi a componentelor acestora, autorizarea organizaţiilor şi personalului cu atribuţii în domeniu, precum şi cerinţele pentru autorităţile competente (denumit în continuare *Regulament*)*;*

(b) *proprietar al aeronavelor fără pilot* (denumite în continuare *UA*) înseamnă:

1. proprietarul înregistrat al UA, care poate fi însuşi operatorul sistemelor de aeronave fără pilot la bord (denumite în continuare *UAS*); sau

2. operatorul UAS fiind locatarul UA, cu condiţia să se aplice punctul ML.UAS.201 litera (b) din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

CAO.UAS.010 Domeniu de aplicare

În ceea ce priveşte UAS care efectuează operaţiuni din categoria „specifice”, astfel cum sunt definite la pct.7-12 din Regulamentul privind normele şi procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord, aprobat prin Hotîrârea Guvernului nr.949/2022, şi pentru care s-a emis un certificat de navigabilitate pentru UA în conformitate cu pct.16 din Regulamentul sus-menţionat, prezenta anexă stabileşte cerinţele care trebuie îndeplinite de către o organizaţie pentru a se califica pentru emiterea sau menţinerea unui certificat de autorizare pentru managementul continuităţii navigabilităţii sau pentru întreţinerea UAS şi a componentelor sau pentru o combinaţie a acestor activităţi.

CAO.UAS.015 Cerere

Organizaţia solicită Autorităţii Aeronautice Civile (denumită în continuare *AAC*) emiterea sau modificarea unei autorizări în conformitate cu partea CAO.UAS, în forma şi modul stabilit de către aceasta.

CAO.UAS.017 Mijloace de conformare

(a) O organizaţie poate utiliza orice mijloc alternativ de punere în conformitate (denumit în continuare *AltMoc*) pentru a stabili conformarea cu prezenta anexă.

(b) Dacă doreşte să utilizeze un AltMoc, o organizaţie furnizează AAC o descriere completă a acestuia, înainte de a-l utiliza. Descrierea include orice revizuiri ale manualelor sau procedurilor care ar putea fi relevante, precum şi o explicaţie care indică modul în care se asigură conformarea cu prezenta anexă.

Organizaţia poate utiliza aceste AltMoc-uri sub rezerva aprobării prealabile de către AAC.

CAO.UAS.020 Domeniul de activitate şi condiţiile de aprobare

(a) Pentru fiecare dintre privilegiile solicitate, organizaţia specifică domeniul de activitate în manualul organizaţiei, astfel cum se prevede la punctul CAO.UAS.025. Domeniul de activitate este o descriere exactă a lucrărilor desfăşurate de organizaţie.

(b) În ceea ce priveşte întreţinerea UA şi a unităţilor lor de control şi monitorizare (denumite în continuare *CMU*), domeniul de activitate cuprinde:

(1) tipul sau producătorul UA şi CMU;

(2) tipul şi amploarea lucrărilor de întreţinere, inclusiv sarcinile şi metodele specializate, dacă există.

(c) În cazul instalării CMU, domeniul de activitate include tipul sau producătorul CMU.

(d) În ceea ce priveşte managementul continuităţii navigabilităţii, domeniul de activitate cuprinde:

1. tipul sau producătorul UA şi CMU;
2. identificarea UA şi a CMU gestionate;
3. specificarea cărei UA este utilizată cu fiecare CMU.

(e) În ceea ce priveşte evaluarea navigabilităţii şi autorizaţia de zbor, domeniul de activitate cuprinde tipul sau producătorul UA.

(f) În ceea ce priveşte întreţinerea componentelor, altele decât motoarele complete, domeniul de activitate se stabileşte în conformitate cu următoarea clasificare:

1. C1: aer condiţionat şi presurizare UA;
2. C2: pilot automat al UA;
3. C3: comunicaţii şi navigaţie UA;
4. C4: uşi şi trape UA;
5. C5: putere electrică şi lumini UA;
6. C6: echipamente UA;
7. C7: motor UA;
8. C8: comenzi de zbor UA;
9. C9: sisteme de alimentare cu combustibil UA;
10. C10: rotoare UA;
11. C11: transmisie UA;
12. C12: putere hidraulică UA;
13. C13: sistem de indicare şi înregistrare UA;
14. C14: tren de aterizare;
15. C15: oxigen UA;
16. C16: elice UA;
17. C17: sisteme pneumatice şi de vid UA;
18. C18: protecţie împotriva gheţii/ploii/incendiilor UA;
19. C19: ferestre UA;
20. C20: componente structurale UA;
21. C21: balast de apă UA;

22. C22: augmentarea propulsiei UA;

23. C23: alte componente UA;

24. C24: componente CMU.

(g) Pentru întreţinerea motoarelor complete, domeniul de activitate include tipul sau producătorul motoarelor.

(h) În ceea ce priveşte privilegiul de încercări nedistructive (denumite în continuare *NDT)*, în cazul în care face parte din clasa „servicii specializate", domeniul de activitate trebuie să includă metodele NDT.

(i) Organizaţia respectă condiţiile de autorizare anexate la certificatul organizaţiei emis de către AAC, precum şi domeniul de activitate specificată în manualul organizaţiei.

CAO.UAS.025 Manualul organizaţiei

(a) Organizaţia întocmeşte şi menţine un manual care specifică informaţiile şi procedurile necesare pentru ca personalul său să îşi îndeplinească sarcinile şi pentru ca organizaţia să demonstreze modul în care respectă Regulamentul.

(b) Manualul include direct sau prin trimitere următoarele informaţii:

1. o declaraţie semnată de managerul responsabil, prin care se confirmă că organizaţia îşi va desfăşura activitatea cu respectarea în permanenţă a cerinţelor din prezenta anexă şi a manualului organizaţiei;

2. domeniul de activitate detaliat al organizaţiei pentru fiecare privilegiu;

3. o organigramă care identifică titlul (titlurile) şi numele persoanei (persoanelor) menţionate la punctul CAO.UAS.035 literele (a)-(c), precum şi liniile de responsabilitate dintre aceste persoane;

4. o descriere generală şi o prezentare a amplasamentului unităţilor de lucru;

5. procedura de modificare manuală, astfel cum se specifică la punctul CAO.UAS.105 litera (b), şi dacă organizaţia intenţionează să desfăşoare activităţile menţionate la următoarele puncte:

6. domeniul şi procedurile lucrărilor desfăşurate într-un alt loc decât instalaţiile autorizate;

7. o listă a personalului de certificare, împreună cu domeniul de aplicare al autorizării;

8. o listă a personalului responsabil de aprobarea programului de întreţinere a UAS;

9. o listă a personalului de evaluare a navigabilităţii, împreună cu domeniul de autorizare al fiecărui membru;

10. o listă a personalului responsabil de emiterea autorizaţiilor de zbor;

11. domeniul şi procedurile de întreţinere a UA efectuate şi certificate de la distanţă de CMU.

(c) Versiunea iniţială a manualului necesită aprobarea AAC.

(d) Modificările aduse manualului sunt gestionate în conformitate cu punctul CAO.UAS.105.

CAO.UAS.030 Instalaţii şi depozitare

(a) Organizaţia se asigură că instalaţiile care urmează să fie utilizate, inclusiv spaţiile de birouri, îi permit să efectueze toate lucrările planificate.

(b) În plus, în cazul în care domeniul de aplicare al aprobării organizaţiei include activităţi de întreţinere, organizaţia de navigabilitate combinată (CAO) se asigură că:

1. atelierele, hangarele şi halele specializate oferă o protecţie adecvată împotriva contaminării şi a elementelor de mediu;

2. sunt prevăzute spaţii de depozitare sigure pentru componente, echipamente, scule şi materiale, asigurându-se, în acelaşi timp, separarea componentelor, astfel cum se prevede la punctul ML.UAS.504 litera (a).

3. Instrucţiunile relevante pentru stocarea componentelor trebuie respectate, iar accesul la instalaţiile de depozitare este limitat numai la personalul autorizat.

CAO.UAS.035 Cerinţe privind personalul

(a) Organizaţia numeşte un manager responsabil care are autoritatea de a se asigura că toate activităţile organizaţiei pot fi finanţate şi efectuate în conformitate cu Regulamentul.

(b) Managerul responsabil desemnează o persoană sau un grup de persoane care au responsabilitatea de a se asigura că activităţile de continuitate a navigabilităţii sunt efectuate în conformitate cu manualul organizaţiei.

(c) Managerul responsabil desemnează un manager pentru monitorizarea conformării, căruia îi revine responsabilitatea de a gestiona funcţia de monitorizare a conformării menţionată la punctul CAO.UAS.100.

(d) Persoanele desemnate în conformitate cu literele (b) şi (c) au o responsabilitate faţă de managerul responsabil şi au acces direct la acesta. Ele trebuie să fie în măsură să facă dovada cunoştinţelor, a antecedentelor şi a experienţei necesare pentru a-şi îndeplini responsabilităţile.

(e) Organizaţia se asigură că întregul personal implicat în activităţi de menţinere a navigabilităţii deţine pregătirea, cunoştinţele şi experienţa corespunzătoare şi rămâne competent pentru activitatea care urmează să fie efectuată.

(f) Organizaţia dispune de personal suficient şi calificat corespunzător, pentru a-i permite să efectueze lucrările planificate.

(g) Organizaţia stabileşte o pregătire iniţială pentru personalul său de întreţinere, pentru a se asigura că acesta va efectua, în condiţii de siguranţă, întreţinerea avută în vedere.

(h) Personalul care îndeplineşte sarcini specializate, cum ar fi sudarea sau NDT, altele decât inspecţiile prin contraste cromatice, trebuie să fie calificat în conformitate cu un standard recunoscut oficial.

CAO.UAS.040 Personalul de certificare

(a) Pentru a certifica întreţinerea UA, CMU şi componentelor sau pentru a certifica instalarea CMU, organizaţia autorizează personalul de certificare relevant în acest scop.

(b) Personalul de certificare care este destinat să certifice întreţinerea UA şi CMU sau să certifice instalarea CMU beneficiază de o formare iniţială relevantă pentru UA şi CMU în cauză, care urmează să fie menţionată în autorizaţie. Organizaţia se asigură că persoanele respective au dobândit cel puţin 3 luni de experienţă practică în domeniul întreţinerii aeronavelor ori CMU similare sau 6 luni de experienţă practică în domeniul întreţinerii aeronavelor sau CMU exploatate, înainte de a-şi primi autorizaţia de certificare.

(c) Organizaţia se asigură că personalul de certificare beneficiază periodic de o pregătire periodică suficientă şi adecvată pentru a se asigura că deţine cunoştinţe actualizate privind tehnologiile relevante, procedurile de organizare şi aspectele legate de factorii umani.

CAO.UAS.045 Personalul de evaluare a navigabilităţii

(a) Pentru a efectua evaluări ale navigabilităţii, organizaţia autorizează personalul relevant de evaluare a navigabilităţii care trebuie să respecte toate cerinţele următoare:

1. să fi dobândit cel puţin un an de experienţă în domeniul continuităţii navigabilităţii;

2. să fie autorizat ca personal de certificare sau să fi dobândit cel puţin 2 ani de experienţă în domeniul continuităţii navigabilităţii, pe lângă experienţa menţionată la subpunctul 1;

3. să fi beneficiat de formare corespunzătoare în domeniul întreţinerii aeronavelor.

(b) Înainte ca organizaţia să emită unui candidat o autorizaţie de personal de evaluare a navigabilităţii, persoana respectivă efectuează o evaluare a navigabilităţii sub supravegherea AAC sau sub supravegherea unei persoane care este deja autorizată ca personal de evaluare a navigabilităţii de către organizaţie. Dacă această evaluare a navigabilităţii efectuată sub supraveghere este satisfăcătoare, persoana respectivă este autorizată ca membru al personalului de evaluare a navigabilităţii de către managerul responsabil cu monitorizarea conformităţii.

CAO.UAS.048 Personalul care emite autorizaţii de zbor

O autorizaţie de zbor se emite de către personalul de evaluare a navigabilităţii autorizat în mod expres de către organizaţie în acest scop.

CAO.UAS.050 Componente, echipamente şi scule

(a) Organizaţia deţine sau are acces la echipamente şi scule adecvate pentru a-şi îndeplini responsabilităţile.

(b) Organizaţia se asigură că echipamentele şi sculele pe care le utilizează sunt controlate şi calibrate în conformitate cu un standard recunoscut oficial. Aceasta ţine evidenţa acestor calibrări şi a standardelor utilizate.

(c) În ceea ce priveşte întreţinerea, organizaţia inspectează, clasifică şi separă în mod corespunzător toate componentele primite în conformitate cu punctele ML.UAS.501 şi ML.UAS.504 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament, după caz.

CAO.UAS.055 Date de întreţinere şi comenzi de lucrări de întreţinere

(a) Organizaţia are acces şi utilizează datele de întreţinere actuale aplicabile specificate la punctul ML.UAS.401 litera (b) din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament, care sunt necesare pentru efectuarea întreţinerii.

(b) Înainte de începerea întreţinerii, organizaţia şi persoana sau organizaţia care solicită întreţinerea convin asupra unui ordin de lucru scris, într-un mod care stabileşte întreţinerea care trebuie efectuată.

CAO.UAS.060 Standarde de întreţinere

(a) Toate lucrările de întreţinere se efectuează în conformitate cu cerinţele din subpărţile D, E şi H din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

(b) Atunci când efectuează lucrări de întreţinere, organizaţia trebuie să respecte următoarele cerinţe:

1. să se asigure că zona în care se efectuează întreţinerea este bine organizată şi curată (fără murdărie şi contaminanţi);

2. să utilizeze metodele, tehnicile, standardele şi instrucţiunile specificate în datele de întreţinere şi în comenzile menţionate la punctul CAO.UAS.055;

3. să utilizeze sculele, echipamentele şi materialele specificate la punctul CAO.UAS.050;

4. să se asigure că lucrările de întreţinere sunt executate cu respectarea limitărilor de mediu specificate în datele de întreţinere menţionate la punctul CAO.UAS.055;

5. să se asigure că sunt utilizate unităţi de lucru adecvate, în cazul condiţiilor meteorologice nefavorabile sau lucrărilor de întreţinere de lungă durată;

6. să se asigure că riscul de erori în timpul întreţinerii este redus la minimum, în special riscul de erori repetate, în cazul unor sarcini de întreţinere identice;

7. să se asigure că, după executarea oricărei sarcini de întreţinere critice, este aplicată o metodă de detectare a erorilor;

8. să efectueze o verificare generală după încheierea lucrărilor de întreţinere pentru a se asigura că UA, CMU sau componenta este liberă de toate sculele, echipamentele şi de orice piese şi materiale străine şi că toate panourile de acces înlăturate au fost reinstalate.

CAO.UAS.065 Certificarea lucrărilor de întreţinere a UA

La încheierea întreţinerii efectuate asupra unei UA în conformitate cu Regulamentul, organizaţia certifică această întreţinere în conformitate cu punctul ML.UAS.801 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

CAO.UAS.070 Certificarea întreţinerii componentelor

(a) La finalizarea întreţinerii efectuate asupra componentelor UA în conformitate cu Regulamentul, organizaţia certifică această întreţinere în conformitate cu punctul ML.UAS.802 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

(b) La încheierea lucrărilor de întreţinere efectuate, în conformitate cu Regulamentul, asupra componentelor CMU menţionate la punctul ML.UAS.520 litera (d) din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament, organizaţia certifică această întreţinere în conformitate cu punctul ML.UAS.804 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

(c). Literele (a) şi (b) nu se aplică componentelor fabricate în conformitate cu punctul CAO.UAS.095 litera (a) punctul 5.

CAO.UAS.071 Certificarea lucrărilor de întreţinere a CMU

La încheierea întreţinerii efectuate asupra CMU în conformitate cu Regulamentul, organizaţia certifică această întreţinere în conformitate cu punctul ML.UAS.803 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

CAO.UAS.072 Certificarea instalării CMU

La finalizarea instalării CMU în conformitate cu Regulamentul, dacă titularul aprobării de proiect prevede acest lucru, organizaţia certifică această instalare în conformitate cu punctul ML.UAS.805 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

CAO.UAS.075 Managementul continuităţii navigabilităţii

(a) Toate sarcinile de management al continuităţii navigabilităţii se execută în conformitate cu cerinţele subpărţii C din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

(b) Pentru fiecare UAS gestionat, organizaţia:

1. dezvoltă şi controlează programul de întreţinere a UAS şi aprobă versiunea iniţială şi modificările ulterioare; abaterile, în temeiul ML.UAS.302 litera (d), se efectuează în conformitate cu o procedură aprobată de către AAC, iar justificările acestora se înregistrează de către organizaţie;

2. pune respectivul program de întreţinere a UAS la dispoziţia proprietarului UA;

3. se asigură că modificările şi reparaţiile respectă punctul ML.UAS.304 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament;

4. se asigură că toate lucrările de întreţinere sunt certificate în conformitate cu subpartea H din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament;

5. se asigură că se aplică toate AD-urile aplicabile şi toate cerinţele operaţionale cu impact asupra continuităţii navigabilităţii;

6. se asigură că toate defectele sunt remediate de către o organizaţie de întreţinere autorizată corespunzător;

7. se asigură că UAS este pus la dispoziţia unei organizaţii de întreţinere autorizate corespunzător, în conformitate cu programul de întreţinere a UAS şi ori de câte ori este necesar;

8. coordonează întreţinerea programată şi aplicarea AD-urilor pentru a se asigura că activitatea este efectuată corespunzător;

9. gestionează şi arhivează toate evidenţele referitoare la continuitatea navigabilităţii;

10. se asigură că fişa de masă şi centraj reflectă configuraţia actuală a UA, atunci când aceste informaţii sunt furnizate de producătorul UA.

CAO.UAS.080 Datele referitoare la managementul continuităţii navigabilităţii

(a) Organizaţia utilizează şi are acces la datele curente referitoare la managementul continuităţii navigabilităţii, care sunt necesare pentru îndeplinirea sarcinilor de management al continuităţii navigabilităţii.

(b) Datele respective sunt specificate la punctul ML.UAS.401 litera (b) din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

CAO.UAS.085 Evaluarea navigabilităţii

Organizaţia efectuează orice evaluare a navigabilităţii în conformitate cu punctul ML.UAS.903 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

CAO.UAS.086 Autorizaţia de zbor

Organizaţia emite orice autorizaţie de zbor în conformitate cu punctul 21.A.711 litera (d) din anexa nr.1 (partea 21) la Regulamentul privind stabilirea cerinţelor şi procedurilor administrative de certificare pentru navigabilitate şi mediu sau declaraţia de conformitate a aeronavelor şi a produselor, pieselor şi echipamentelor aferente, precum şi cerinţele referitoare la capacitatea organizaţiilor de proiectare şi producţie, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.91/2024, atunci când poate atesta conformarea cu condiţiile de zbor aprobate în conformitate cu o procedură specificată în manualul organizaţiei.

CAO.UAS.090 Evidenţa documentelor

(a) Organizaţia păstrează următoarele înregistrări, în funcţie de privilegiile pe care le deţine:

1. Înregistrările lucrărilor de întreţinere

Certificatele de punere în serviciu (denumite în continuare *CRS*), împreună cu toate documentele justificative necesare pentru a demonstra că au fost îndeplinite toate cerinţele de întreţinere; organizaţia furnizează, de asemenea, CRS persoanei sau organizaţiei care solicită întreţinerea, împreună cu orice evidenţă, cum ar fi date specifice privind reparaţiile sau modificările, necesare pentru a asigura conformarea cu punctul ML.UAS.305 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

2. Înregistrările privind instalarea CMU

CRS împreună cu toate documentele justificative necesare pentru a demonstra că au fost îndeplinite toate cerinţele de instalare; organizaţia furnizează, de asemenea, CRS persoanei sau organizaţiei care solicită instalarea, împreună cu orice date specifice privind instalaţia.

3. Înregistrările referitoare la managementul continuităţii navigabilităţii

Înregistrările prevăzute la punctul ML.UAS.305 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

4. Înregistrările privind evaluarea navigabilităţii

CEN (denumite în continuare *certificate de evaluare a navigabilităţii*) emise sau prelungite, împreună cu toate documentele justificative. Aceste înregistrări se furnizează, de asemenea, organizaţiei care gestionează continuitatea navigabilităţii UAS, dacă este diferită de organizaţia care emite CEN.

5. Înregistrările privind autorizaţiile de zbor

Autorizaţia de zbor emisă şi orice document care justifică emiterea autorizaţiei de zbor, inclusiv condiţiile de zbor.

(b) Organizaţia păstrează înregistrările privind personalul, precum şi autorizaţiile necesare pentru a demonstra calificarea personalului său. Aceasta păstrează înregistrările relevante pentru personalul de certificare, personalul de evaluare a navigabilităţii şi personalul care emite autorizaţii de zbor timp de cel puţin 2 ani după ce personalul respectiv a părăsit organizaţia sau după retragerea autorizaţiei eliberate personalului respectiv.

(c) La cerere, organizaţia acordă acces personalului la înregistrările care îl privesc, astfel cum se specifică la litera (b), îi furnizează copii şi îi înmânează înregistrările atunci când părăseşte organizaţia.

(d) Organizaţia păstrează înregistrările:

1. menţionate la litera (a) subpunctul 1 şi orice date de întreţinere asociate timp de 3 ani de la data la care întreţinerea UA, CMU sau a componentelor a fost încheiată;

2. menţionate la litera (a) subpunctul 2, pentru organizaţia care instalează CMU, dacă este diferită de organizaţia care gestionează continuitatea navigabilităţii UAS, timp de 3 ani după certificarea instalării CMU;

3. menţionate la litera (a) subpunctul 3, pe durata specificată la punctul ML.UAS.305 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament;

4. menţionate la litera (a) subpunctul 4:

- pentru organizaţia care gestionează continuitatea navigabilităţii UAS, timp de 2 ani după ce UA a fost retrasă definitiv din operare;

- pentru organizaţia care emite CEN, dacă este diferită de organizaţia care gestionează continuitatea navigabilităţii UAS, timp de 4 ani de la emiterea CEN;

5. menţionate la litera (a) subpunctul 1.5:

- pentru organizaţia care gestionează continuitatea navigabilităţii UAS, timp de 2 ani după ce UA a fost retrasă definitiv din exploatare;

- pentru organizaţia care emite autorizaţia de zbor, dacă este diferită de organizaţia care gestionează continuitatea navigabilităţii UAS, timp de 3 ani de la emiterea autorizaţiei de zbor.

(e) Înregistrările privind monitorizarea conformităţii se păstrează minimum 2 ani.

(f) Toate înregistrările se păstrează astfel încât să fie protejate contra deteriorării, modificării şi furtului.

(g) În cazul în care managementul continuităţii navigabilităţii unei aeronave este transferat către o altă organizaţie sau persoană, toate înregistrările păstrate în temeiul literei (a) subpunctele (2)-(5) sunt transferate organizaţiei sau persoanei respective. Dacă transferul se efectuează către o

altă organizaţie conformă cu partea CAO.UAS, organizaţiei respective i se aplică litera (d) din momentul transferului.

(h) Atunci când organizaţia îşi încetează operaţiunile, toate înregistrările păstrate se transferă după cum urmează:

1. înregistrările menţionate la litera (a) subpunctul 1 se transferă ultimului proprietar sau client al UAS sau al componentei respective sau se depozitează conform indicaţiilor AAC;

2. înregistrările menţionate la litera (a) subpunctele (2)-(5) se transferă proprietarului UA.

CAO.UAS.095 Privilegii ale organizaţiei

În conformitate cu manualul organizaţiei, organizaţiei i se acordă unul sau mai multe dintre următoarele privilegii:

(a) Întreţinere

1. Efectuează întreţinerea UA, CMU sau a componentelor specificate în domeniul de activitate şi în locurile specificate în manualul organizaţiei.

2. Întreprinde măsurile necesare pentru prestarea serviciilor specializate de către o organizaţie subcontractată calificată corespunzător, aflată sub controlul organizaţiei conforme cu partea CAO.UAS, în conformitate cu procedurile corespunzătoare specificate în manualul organizaţiei.

3. În condiţiile specificate în procedura menţionată la punctul CAO.UAS.025 litera (b) subpunctul 6, menţine UA, CMU sau componentele specificate în domeniul de activitate într-un loc care nu figurează în manualul organizaţiei.

4. Certifică întreţinerea în conformitate cu punctele CAO.UAS.065, CAO.UAS.070 sau CAO.UAS.071.

5. Organizaţia poate fabrica în propriile instalaţii, în conformitate cu datele de întreţinere, o gamă restrânsă de piese destinate utilizării la lucrările de întreţinere în curs, astfel cum se indică în manualul organizaţiei.

(b) Instalarea CMU

O organizaţie autorizată pentru întreţinerea CMU poate efectua instalarea unei CMU şi poate certifica o astfel de instalare în conformitate cu punctul CAO.UAS.072.

(c) Managementul continuităţii navigabilităţii

1. Gestionează continuitatea navigabilităţii oricăror UAS specificate în domeniul de activitate.

2. Aprobă programul de întreţinere a UAS în conformitate cu punctul ML.UAS.302 litera (b) din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

3. Întreprinde măsuri pentru îndeplinirea unor sarcini limitate de continuitate a navigabilităţii de către o organizaţie subcontractată care este supusă funcţiei de monitorizare a conformării din cadrul organizaţiei conforme cu partea CAO.UAS, astfel cum sunt enumerate în certificatul organizaţiei.

4. Prelungeşte valabilitatea unui CEN în conformitate cu punctul ML.UAS.901 litera (c) din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament.

(d) Evaluarea navigabilităţii

O organizaţie a cărei autorizare include privilegiile menţionate la litera (a) sau (c) poate fi autorizată să efectueze evaluări ale navigabilităţii în conformitate cu punctul CAO.UAS.085 şi să emită CEN aferent.

(e) Autorizaţia de zbor

O organizaţie a cărei autorizare include privilegiul menţionat la litera (d) poate fi autorizată să emită o autorizaţie de zbor în conformitate cu punctul CAO.UAS.086 pentru UA-urile pentru care poate emite CEN.

CAO.UAS.100 Monitorizarea conformării şi evaluarea organizaţională

(a) Pentru a se asigura că îndeplineşte în permanenţă cerinţele Regulamentului, organizaţia instituie o funcţie de monitorizare a conformării.

(b) Această funcţie monitorizează în mod independent:

1. conformarea manualului organizaţiei cu Regulamentul;

2. conformarea activităţilor organizaţiei cu manualul organizaţiei.

(c) Funcţia monitorizează, de asemenea, conformarea întreţinerii contractate cu contractul sau cu comenzile de lucru.

(d) În cazul în care organizaţia deţine unul sau mai multe certificate suplimentare ale organizaţiei, care intră în domeniul de aplicare al Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017, funcţia de monitorizare a conformării poate fi integrată în certificatul sau certificatele suplimentare deţinute.

(e) Organizaţia poate înlocui funcţia de monitorizare a conformării cu evaluări organizaţionale periodice care nu necesită independenţă, cu condiţia să fie îndeplinite toate condiţiile următoare şi sub rezerva aprobării de către AAC:

1. personalul organizaţiei nu depăşeşte 10 echivalente normă întreagă implicate în întreţinere;

2. personalul organizaţiei nu depăşeşte 5 echivalente normă întreagă implicate în managementul continuităţii navigabilităţii.

În acest caz, organizaţia nu subcontractează sarcini de management al continuităţii navigabilităţii altor părţi.

CAO.UAS.102 Protecţia sistemelor de informaţii şi comunicaţii şi a datelor

(a) Organizaţia protejează sistemele de tehnologie a informaţiei şi comunicaţiilor şi datele utilizate pentru activităţile de continuitate a navigabilităţii, inclusiv software-ul şi hardware-ul relevante, precum şi conexiunile de reţea.

(b) Fără a aduce atingere punctului CAO.UAS.120, organizaţia se asigură că orice incident sau vulnerabilitate în materie de securitate a informaţiilor, care poate reprezenta un risc semnificativ la adresa siguranţei aviaţiei, este raportată AAC.

În plus:

1. în cazul în care un astfel de incident sau o astfel de vulnerabilitate afectează o aeronavă ori un sistem sau o componentă asociată, organizaţia trebuie să raporteze acest lucru şi deţinătorului aprobării de proiect;

2. în cazul în care un astfel de incident sau o astfel de vulnerabilitate afectează un sistem sau element constitutiv utilizat de către organizaţie, ea trebuie să raporteze acest lucru organizaţiei responsabile de proiectarea sistemului sau a elementului constitutiv.

(c) Raportarea menţionată la litera (b) se efectuează cât mai curând posibil, fără să depăşească 72 de ore de la data la care organizaţia a luat cunoştinţă de situaţia respectivă, cu excepţia cazului în care circumstanţe excepţionale împiedică acest lucru.

CAO.UAS.105 Schimbări la nivelul organizaţiei

(a) Următoarele schimbări la nivelul organizaţiei necesită o aprobare prealabilă din partea autorităţii competente:

1. modificări ale certificatului, inclusiv ale condiţiilor de autorizare a organizaţiei;

2. modificări ale persoanelor menţionate la punctul CAO.UAS.035 literele (a)-(c);

3. modificări ale procedurii menţionate la litera (b).

(b) Orice alte modificări sunt gestionate de organizaţie şi notificate AAC în conformitate cu procedura specificată în manualul organizaţiei. Organizaţia transmite AAC descrierea modificărilor şi modificarea corespunzătoare a manualului organizaţiei în termen de 15 zile de la data la care au avut loc modificările.

CAO.UAS.110 Menţinerea valabilităţii unui certificat de autorizare

Un certificat de autorizare se emite pe o durată nelimitată şi rămâne valabil sub rezerva respectării tuturor condiţiilor următoare:

(a) organizaţia respectă în continuare cerinţele din prezenta anexă, ţinând seama de cerinţele de la punctul CAO.UAS.115 referitoare la tratarea constatărilor;

(b)organizaţia s-a asigurat că se acordă acces AAC, astfel cum se specifică la punctul CAO.UAS.112;

(c) certificatul de autorizare nu a făcut obiectul unei renunţări din partea organizaţiei şi nu a fost suspendat şi nici revocat de către AAC.

CAO.UAS.112 Accesul

În scopul verificării conformării cu cerinţele relevante din prezenta anexă, organizaţia se asigură că accesul la orice instalaţie, UAS, document, înregistrare, date, procedură sau la orice alt material relevant pentru activităţile sale care fac obiectul certificării este acordat oricărei persoane autorizate de AAC.

CAO.UAS.115 Constatări şi observaţii

(a) După primirea unei notificări privind o constatare din partea AAC, în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.350 din anexa nr.1 partea AR.UAS la Regulament, organizaţia, în termenul convenit cu AAC, defineşte un plan de acţiuni corective [pentru a elimina constatarea sau constatările şi a preveni repetarea acestora] şi demonstrează AAC implementarea planului respectiv.

(b) Organizaţia acordă atenţia cuvenită observaţiilor primite în conformitate cu punctul AR.UAS.GEN.350 litera (f) din anexa nr.1 partea AR.UAS la Regulament. Organizaţia consemnează deciziile pe care le-a luat cu privire la aceste observaţii.

CAO.UAS.120 Raportarea evenimentelor

(a) Organizaţia instituie şi menţine un sistem de raportare a evenimentelor, inclusiv raportarea obligatorie şi voluntară. Organizaţiile care îşi au sediul principal de activitate în Republica Moldova se asigură că sistemul lor de raportare a evenimentelor respectă cerinţele reglementării aeronautice civile – Regulamentul privind raportarea, analiza şi acţiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviaţie civilă, aprobat prin Ordinul ministrului economiei şi infrastructurii nr.119/2020, ale Codului aerian al Republicii Moldova nr.301/2017 şi ale actelor sale de punere în aplicare.

(b) Fără a aduce atingere pct.58 din Regulamentul privind normele şi procedurile de operarea aeronavelor fără pilot la bord, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.949/2022, organizaţia

raportează AAC şi deţinătorului aprobării de proiect a UAS sau a componentei orice eveniment sau stare legată de siguranţa unui UAS sau a unei componente identificate de organizaţie care pune în pericol sau, dacă nu este corectat sau abordat, ar putea pune în pericol un UAS sau orice altă persoană, în special orice accident sau incident grav.

(c) Atunci când este contractată pentru întreţinere, organizaţia raportează, de asemenea, orice astfel de eveniment sau situaţie care afectează un UAS organizaţiei responsabile de managementul continuităţii navigabilităţii respectivei UAS, în conformitate cu punctul ML.UAS.201 din anexa nr.2 partea ML.UAS la Regulament. Pentru evenimentele sau situaţiile care afectează componentele aeronavei, organizaţia raportează persoanei sau organizaţiei care a solicitat întreţinerea.

(d) În cazul în care este contractată pentru a îndeplini sarcini de management al continuităţii navigabilităţii, organizaţia raportează, de asemenea, orice astfel de eveniment sau situaţie care afectează un UAS proprietarului care a contractat organizaţia menţionată în partea CAO.UAS.